

PATVIRTINTA
Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2015 m. kovo 16 d.
įsakymu Nr. B1- 245

VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS

2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Vilnius

TURINYS

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS.....	3
II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI.....	7
1. GYVŪNŲ SVEIKATA IR GEROVĖ.....	9
2. MAISTO SAUGA IR KOKYBĖ.....	14
3. PASIENIO MAISTO IR VETERINARINĖ KONTROLĖ.....	28
4. MOKSLINIS RIZIKOS VERTINIMAS IR LABORATORINĖ KONTROLĖ.....	30
5. GYVŪNŲ UŽKREČIAMŪJŲ LIGŲ STEBĖSENOS IR KONTROLĖS PROGRAMA.....	33
6. VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS VEIKLOS EFEKTYVUMAS.....	33
7. PROGRAMŲ ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS.....	47
III. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS.....	48
IV. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI.....	49

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) formuoja ir įgyvendina valstybės politiką maisto ir pašarų saugos, kokybės, ženklinimo, informacijos apie prekes, įskaitant kainų nurodymą, teikimo ir kitų privalomųjų reikalavimų laikymosi, maisto, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų, pašarų priedų, veterinarinių vaistų ir veterinarinių priemonių tvarkymo, gyvūnų sveikatos ir gerovės, bendrų žmonėms ir gyvūnams užkrečiamųjų ligų, vartotojų teisių apsaugos maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo srityse.

Nuo 2014 m. VMVT perėmė keletą naujų funkcijų: maisto papildų ir specialios paskirties maisto produktų notifikavimą, natūralaus mineralinio vandens pripažinimą Lietuvos Respublikoje, gaminamų medžiagų, besiliečiančių su maistu, gamybos įmonių priežiūrą ir kontrolę, o taip pat, patvirtino ir ėmė įgyvendinti leidimų maisto produktų ir žaliavų, geriamojo vandens laboratorinius tyrimus atliekančioms laboratorijoms, išskyrus laboratorijas, akredituotas šiems tyrimams teisės aktų nustatyta tvarka, išdavimo procedūras. Be to, VMVT dalyvavo ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos konsolidavimo procese. Konsolidavimo procesu siekiama mažinti priežiūros našą verslui, didinti priežiūros institucijų darbuotojų kompetenciją, efektyvinti priežiūrą vykdančių institucijų veiklos procesus ir veiksmingiau panaudoti biudžeto lėšas. 2014 m. konsolidavimo proceso eigoje, perskirstant įvairių institucijų atliekamas ūkio subjektų priežiūros funkcijas, VMVT kompetencijai priskirtos 5 papildomos funkcijos – valgiaraščių derinimas, su maistu besiliečiančių medžiagų saugos, higienos, kokybės ir ženklinimo kontrolė rinkoje, maisto atliekų tvarkymo kontrolės (jų susidarymo vietoje), ūkio subjektų, užsiimančių žuvininkystės produktų prekyba galutiniam vartotojui, fizinis patikrinimas prekybos vietose ir alkoholio kontrolė, be to, VMVT pavaldi įstaiga Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (NMVRVI) turės perimti išorės vartotojų atliekamos žuvų ir kitų hidrobiotų parazitologinių, biocheminių, hidrocheminių ir hidrobiologinių tyrimų vykdymą. Visas šias funkcijas, priklausomai nuo jų apimties ir sudėtingumo, reikės perimti per 2015 metus.

Siekiant prioritetinio VMVT tikslo – plėsti maisto produktų eksportą į trečiąsias šalis, 2014 m. daug dėmesio ir resursų skirta bendradarbiavimo su trečiųjų šalių veterinarijos tarnybomis plėtojimui, veterinarijos sertifikatų, bei maisto ir veterinarinės kontrolės procedūrų derinimui. Ši veikla ypač suintensyvėjo Rusijai įvedus gyvūninių maisto produktų importo embargą. 2014 m. dėl gyvūninių produktų eksporto vyko intensyvios derybos su JAV, Kinijos, Pietų Korėjos, Brazilijos, Japonijos, Australijos, Maroko ir kt. šalių atsakingomis institucijomis. Sėkmingai užbaigtos derybos dėl veterinarijos sertifikatų suderinimo, taip atveriant galimybę gyvūninių produktų eksportui iš Lietuvos į 4 valstybes – Honkongą, Libaną, Serbiją ir Egiptą.

Vienu svarbiausių VMVT 2014 m. veiklos prioritetų tapo afrikinio kiaulių maro (AKM) užkrato patekimas ir spartus plitimas šalyje. Nepaisant ankstesniais metais taikytų aktyvių apsaugos ir prevencijos priemonių, 2014 m. sausio 24 d. dviem Šalčininkų ir Alytaus-Varėnos rajonų riboje sumedžiotiems šernams nustatytas AKM virusas. Pavojingam virusui išplitus laukinėje faunoje, po kelių mėnesių 2014 m. liepos 24 d. virusas diagnozuotas UAB „Idavang“ priklausančiame kiaulių ūkyje. Jame, panaudojant CO₂ dujas ir elektros įrangą iš viso buvo sunaikinta 19 217 kiaulių. Iš viso per 2014 m. Lietuvoje patvirtinti 45 AKM atvejai laukinėje faunoje ir 6 – kiaulių ūkiuose. Dėl šios ligos šalyje buvo sunaikinta arba paskersta savo reikmėms 19 228 kiaulių ir 82 šernai. AKM atvejai nustatyti Alytaus, Šalčininkų, Ignalinos, Utenos, Švenčionių, Kupiškio, Varėnos, Rokiškio, Vilniaus ir Jonavos rajonuose. Įgyvendinant biosaugos priemones prieš AKM iki 2014 m. spalio mėnesio pasienyje su Baltarusijos Respublika buvo vykdoma pėsčiųjų ir visų transporto priemonių dezinfekcija. Be to, Alytaus rajone izoliuotas, aptveriant tvora, AKM židyns, šalyje nustatyta buferinė zona, kurioje smulkiesiems kiaulių laikytojams nurodyta paskersti savo laikomas kiaules, išmokant kompensacijas, taikyti kiti aktyvios stebėsenos ir prevencijos veiksmai. Priemonės, kurių Lietuvoje imtasi siekiant suvaldyti ir apriboti AKM plitimą, net 7 kartus vertino Europos Komisijos Skubios veiklos veterinarų

komanda ir Muitų Sąjungos ekspertai. Visų auditų išvados patvirtino, kad pritaikytos priemonės buvo operatyvios ir tinkamos.

Ruošiantis euro įvedimui, nuo 2014 m. rugpjūčio 22 d. VMVT specialistai vykdė Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo reikalavimų kontrolę maisto produktų mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse. Laikotarpiu (nuo 2014-08-22 iki 2014-12-31) atlikti 5974 patikrinimai. Iš jų, patikrinimai su pažeidimais sudarė vos 3,2 % (neteisingai suapvalinta kaina, kainos nenurodyta dviemėmis valiutomis ir kt.). Reikalavimų taikymo pradžioje, patikrinimai su pažeidimais sudarė 11 %, o pabaigoje – 2,3 %.

Lietuvos Respublikos Seimui 2014 m. paskelbus Vaikų sveikatos metais, VMVT ypatingą dėmesį teikė vaikų maitinimo kokybei ugdymo įstaigose: valgiaraščių sudarymui, faktiniam patiekalų kaloringumui ir pan. Paruoštos rekomendacijos/siūlymai įmonėms, organizuojančioms viešuosius pirkimus maisto produktams ar maitinimo paslaugai įsigyti vaikų ugdymo įstaigose, ypatingą dėmesį skirti ne mažiausiai kainai, bet maisto produktų sudėčiai ir kokybei, įpakavimui (pakuotės dydžiui, svoriui, uždarymo būdai ir kt.), transportavimo sąlygoms ir pan. 2014 m. lapkričio 19 d. surengta tarptautinė konferencija „Vaikų mityba ir sveikata“, kurios metu vaikų mitybos ir sveikatos aktualijomis ir sukaupia patirtimi dalijosi Lietuvos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos, Vokietijos, Suomijos, Latvijos ir Švedijos specialistai.

Dėl žalingo poveikio vaikų ir paauglių sveikatai, Lietuvoje nuo 2014 m. lapkričio 1 d. jaunesniems kaip 18 metų asmenims draudžiama parduoti, nupirkti ar kitaip perduoti energinius gėrimus. Kaip prekybos vietose laikomasi šio reikalavimo, kartu tikrina VMVT, teritorinių policijos įstaigų pareigūnai ir savivaldybių darbuotojai. Lietuva – pirmoji valstybė Europos Sąjungoje, kurioje toks draudimas įtvirtintas įstatymu.

Atsižvelgus į tai, kad nuo 2014 m. gruodžio 13 d. baigėsi pereinamasis laikotarpis ir įsigaliojo Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo nuostatos, visus metus skirtas didelis dėmesys ūkio subjektų pasirengimui šių reikalavimų įgyvendinimui. 2014 m. VMVT specialistai skaitė 21 pranešimą VMVT suorganizuotuose susitikimuose su verslininkais įvairiose Lietuvos regionuose, bei pranešimus atskirų verslo asociacijų ir Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmų organizuotuose renginiuose, Lietuvos verslo konfederacijos konferencijoje.

2014 m. daug dėmesio skirta gyvūnų gerovės klausimams. Siekiant skaidriau vykdyti gyvūnų augintinių pasų išdavimą ir palengvinti keliavimą su augintiniais, buvo paruoštos ir nuo gruodžio 29 d. įsigaliojo naujos keliavimo su gyvūnais augintiniais (šunimis, katėmis, šėškais) taisyklės, patvirtinti naujos formos dokumentai. Be to, siekiant aukštesnių gyvūnų gerovės standartų, nustatyta tvarka organizuoti renginius su gyvūnais, sugriežtinti reikalavimai gyvūnų globėjams ir globos namams.

Kitose šalyse populiarėjant viešojo maitinimo įmonėms, laikančioms gyvūnus augintinius, ir atsižvelgus į šalies verslininkų prašymus, patvirtinta gyvūnų augintinių laikymo viešojo maitinimo įmonėse tvarka. Pirmosios 2 viešojo maitinimo įmonės, laikančios savo patalpose kates, 2014 m. pradėjo veiklą vykdyti Vilniuje.

Siekiant užtikrinti kailinių gyvūnų gerovės reikalavimų laikymąsi, reglamentuoti kailiams auginamų gyvūnų (lapių, audinių, šėškų, nutrijų, šinšilų ir usūrinių šunų) laikymo reikalavimai, tokią tvarką buvo būtina patvirtinti plėtojantis šiai verslo šakai Lietuvoje. Iki šiol kailinių gyvūnų gerovės reikalavimai nebuvo reglamentuoti.

VMVT, įgyvendindama 2014-2016 metų strateginiame veiklos plane nustatytus veiklos prioritetus, 2014 metais siekė rodiklių, pagal kuriuos vertinamas nustatytųjų prioritetų įgyvendinimas, pažangos.

Veiklos prioritetų įgyvendinimas:

❖ Apsaugoti Lietuvos Respublikos teritoriją nuo ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, kad jų užkratas nepatektų iš kaimyninių šalių.

• Lietuvoje 2014 m. užfiksavus 45 afrikinio kiaulių maro (AKM) atvejus laukinėje faunoje ir 6 – kiaulių ūkiuose, nepasiektas VMVT veiklos prioritetas, kad Lietuvos teritorija būtų 100 % apsaugota nuo ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų. Šis procentas sudarė – 96,9 %. Kitų labai pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų šalyje nebuvo nustatyta.

• 2014 m. Lietuvai suteiktas oficialus šalies, kurioje nėra galvijų bruceliozės ir smulkiųjų atrajotojų maro, statusas. Įgyvendinat pasiutligės prevencijos programą pasiekta, kad 2014 m. šalyje neužfiksuotas nei vienas pasiutligės atvejis.

• 2014 m. patikrinta 13 % kiaulių laikymo vietų (2415 vnt.), tinkamai įgyvendinusių biosaugos reikalavimus nustatyta 76.4%

• 2014 m. atlikta 5% daugiau laboratorinių tyrimų afrikiniam ir klasikiniam kiaulių marui, snukio ir nagų ligai, bei kitoms gyvūnų užkrečiamosioms ligoms nustatyti – 477 261 vnt.

❖ Gerinti įmonių, užsiimančių maisto tvarkymu ir gyvulių auginimu, veiklos sąlygas ir tuo pačiu skatinti jas tinkamai įgyvendinti teisės aktus.

• 2014 m. VMVT parengė supaprastintus reikalavimus smulkiuose ūkiuose įrengiamoms mažoms skerdykloms. Paruoštas šių reikalavimų įgyvendinimo praktikoje vadovas. Taip pat paruošti projektai dėl paprastesnių reikalavimų mažoms žuvų bei mėsos perdirbimo įmonėms, kuriuos numatoma patvirtinti 2015 m.

• 2014 metus dėl enzootinės galvijų leukozės, galvijų bruceliozės ir galvijų tuberkuliozės (sveikos bandos statuso programa) buvo iširtos 66 906 galvijų bandos. Tai sudarė 97 proc. nuo bendro šalyje registruotų galvijų bandų skaičiaus. Šie duomenys pateikti apibendrintoje paraiškoje Europos Komisijai dėl šalies, kurioje nėra galvijų tuberkuliozės, statuso suteikimo. Tikimasi, kad šis statusas Lietuvai bus suteiktas 2015 m. ir taip įgyvendintas vienas iš VMVT prioritetinių uždavinių - gauti šalies, kurioje nėra galvijų enzootinės leukozės, tuberkuliozės ir bruceliozės, statusą.

• Per pirmuosius viešojo maitinimo įmonių atitikties higienos reikalavimams vertinimo programos metus, planinių patikrinimų metu įvertintas 21 % šalyje veikusių viešojo maitinimo įmonių, iš kurių net 63 % įvertintos aukščiausiais – 4 ir 5 balais, 3 balais įvertinta 30 %, 1 ir 2 balais - 7 % viešojo maitinimo įmonių. Šios programos, o tuo pačiu ir valstybinės kontrolės rezultatų viešinimas, skatina sąžiningą verslą, o vartotojui suteikia galimybę pasirinkti jam tinkamiausią ir geriausią viešojo maitinimo įmonę.

• 2014 m. VMVT specialistai ūkio subjektams ir vartotojams suteikė 38 248 konsultacijas (telefonu, internetu, raštu ar tiesiogiai). Verslo konsultacijų skaičius, lyginant su 2013 m., išaugo 33 %.

• Įgyvendinant Deklaracijos dėl pirmųjų verslo metų nuostatas, VMVT specialistai verslą pradėjusias įmones įtraukia į metinį kontrolės planą, atlieka patikrinimus ir atitinkamai rizikos grupei priskiria ne anksčiau nei paėjus 6 mėn. nuo įmonės veiklos pradžios. Per 2014 m. Ūkio subjektų, teigiančių, kad pirmaisiais veiklos metais gavo naudingų konsultacijų ir jiems nebuvo taikytos poveikio priemonės, išskyrus atvejus, kai jos buvo būtinos, procentas sudarė 60 %. Lyginant su 2013 m. šis procentas išaugo 20 %.

❖ Tobulinti rinkai tiekiamų maisto papildų notifikavimo sistemą ir vykdyti efektyvią jų valstybinę priežiūrą.

• VMVT maisto papildų notifikavimo ir tiekimo rinkai kontrolę perėmė 2014 m. Įvertinus, kad

iki tol šalyje nebuvo maisto papildų notifikavimo sistemos ir trūko duomenų apie į šalį įvežamus ir jos rinkoje parduodamus maisto papildus, nuo 2014 m. sausio 23 d. įsigaliojo Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus tvarkos aprašas, kuriame nustatyta prievolė pranešti (notifikuoti) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus. Per 2014 m. notifikuoti išviso 6892 pavadinimų maisto papildai.

- 2014 m. buvo atlikti 55 tiksliniai patikrinimai, kurių metu tikrinta maisto papildų prekyba nuotoliniu būdu (internetu) - įvertinti 257 skirtingų pavadinimų maisto papildai. Iš visų patikrintų maisto papildų, net 38 % neatitiko teisės aktų reikalavimų.
- Lyginant su 2013 m. vyraujančių pažeidimų pobūdis maisto papildų sektoriuje nepakito, dažniausiai nustatomi ženklinimo pažeidimai (76 %), tačiau bendras pažeidimų skaičius, lyginant su 2013 m. sumažėjo 4,7 %.

❖ Užtikrinti gyvūninės kilmės maisto produktų eksportą į Rusijos Federaciją, Jungtines Amerikos Valstijas, Kinijos Liaudies Respubliką ir Brazilijos Federacinę Respubliką

- Tobulinant valstybinę maisto kontrolę, atsižvelgiant į atitinkamos trečiosios šalies reikalavimus, 2014 m. VMVT priėmė JAV ir Ukrainos kompetentingų institucijų ekspertų auditus.
- 2014 m. derybos dėl gyvūninių produktų eksporto buvo vykdomos su 40 valstybių.
- 2014 m. suderinti veterinarijos sertifikatai dėl paukštienos ir pieno produktų eksporto į Honkongą, šviežios jautienos, jos pusgaminių, mėsos konservų, paukštienos, kitų mėsos bei žuvininkystės produktų eksporto į Libaną, jautienos, jos pusgaminių, mėsos ir žuvininkystės produktų žuvininkystės ir mėsos produktų eksporto į Serbiją, ir dėl jautienos eksporto į Egiptą.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Strateginis tikslas – stiprinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą, susijusią su maisto sauga ir kokybe, užtikrinti gyvūnų sveikatingumą ir gerovę.

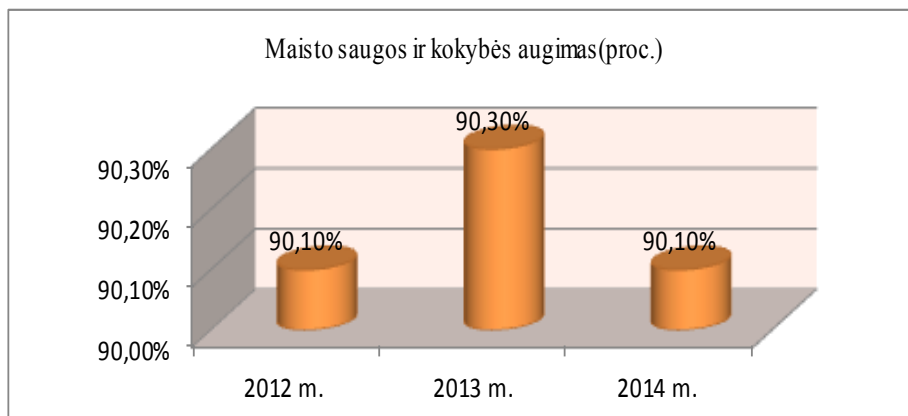
1. Efekto vertinimo kriterijus – E-04-02 Maisto sauga ir kokybė, išreikšta procentais patikrinimų, kurių metu nenustatyta maisto saugos ir kokybės pažeidimų.

2. Efekto vertinimo kriterijus – E-04-03 Gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo mažėjimas, išreikštas tyrimų, kurių metu nustatytos gyvūnų užkrečiamosios ligos, ir bendro atliktų tyrimų santykiu, procentais.

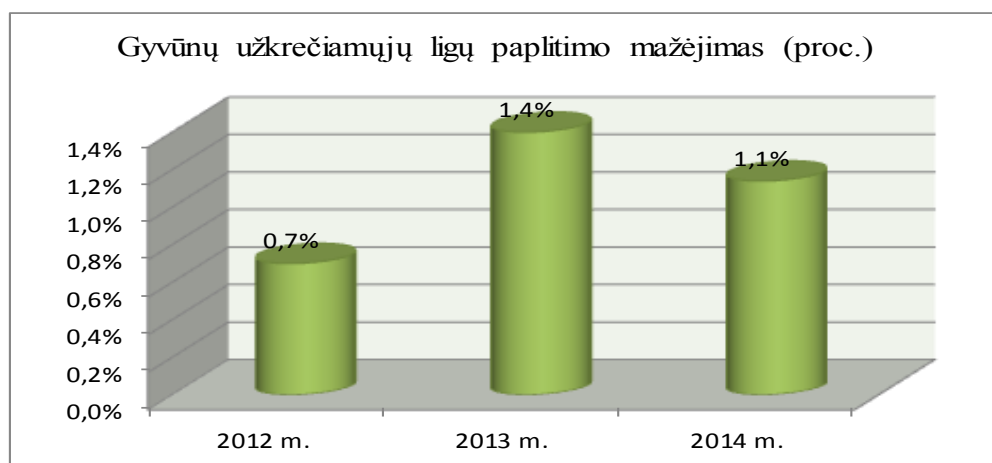
Strateginio tikslo įgyvendinimas vertinamas dviem efekto vertinimo kriterijais, nustatančiais maisto tvarkymo subjektų atitiktį nustatytiems reikalavimams bei gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo lygį.

Išanalizavus 2014 m. valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės rezultatus, nustatyta, kad:

- **efekto vertinimo kriterijaus E-04-02 „Maisto sauga ir kokybė, išreikšta procentais patikrinimų, kurių metu nenustatyta maisto saugos ir kokybės pažeidimų, pagal bendrą patikrinimų skaičių“** reikšmė – 90,1 % (planuota – 90,3 %). Pasiiekta mažesnė nei planuota efekto kriterijaus reikšmė, t.y. užfiksuotas nežymus – 0,2 % patikrinimų, kurių metu užfiksuoti teisės aktų pažeidimai, skaičiaus augimas. Šias tendencijas nulėmė 2014 m. dėl įgyvendinamų tikslinių kontrolės priemonių išaugęs patikrinimų skaičius bei patobulinti rizikos vertinimo metodai. Pažeidimų tendencijos nepakito – daugiausia jų buvo fiksuojama prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse, dažniausiai nustatomi maisto produktų tinkamumo vartoti terminų, ženklinimo, kokybės ir laikymo sąlygų pažeidimai. Dažniausios pažeidimų priežastys – ūkio subjektų atsakingų asmenų menkas teisės aktų, o ypač savikontrolės sistemos reikalavimų, išmanymas ir neefektyvus taikymas savo veikloje, didelė personalo kaita.

• efekto vertinimo kriterijaus E-04-03 „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo mažėjimas, išreikštas procentais tyrimų, kurių metu nustatytos gyvūnų užkrečiamosios ligos, pagal bendrą atliktų tyrimų skaičių“ reikšmė – 1,1 % (planuota – 2,7 %). Viršyta efekto kriterijaus reikšmė susijusi su ženkliai padidintu tirtinų mėginių dėl užkrečiamųjų gyvūnų ligų nustatymo skaičiumi. 2014 m. šių mėginių buvo atrinkta 11 proc. daugiau (iš viso 477 261 vnt.) nei planuota (430 000 vnt.). Tirtinų mėginių skaičius buvo padidintas, įgyvendinant afrikinio kiaulių maro prevencijos ir stebėsenos planą, šalyje užfiksavus šios ligos protrūkius.

2014 m. strateginiam tikslui siekti buvo vykdyta **Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programa (04.02)**, skirta Lietuvoje pagaminto, į Lietuvą įvežto ir importuoto bei tiekiamo Lietuvos rinkai maisto, pašarų, gyvūnų, gyvūninių produktų bei veterinarinių vaistų ir biocidų valstybinei kontrolei organizuoti bei vykdyti atsižvelgiant į rizikos vertinimo duomenis. Siekta užtikrinti efektyvų veiklos organizavimą ir bendradarbiavimą su Europos Komisijos, ES valstybių narių ir trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis, socialiniais partneriais. Taip pat ši programa skirta specialistų administraciniais gebėjimams stiprinti, kelti kvalifikaciją, tobulinti derybų vedimo įgūdžius.

**Programa (04.02)
„Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės
programa (2014 m.)“**

<p>1 tikslas Užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę</p>	<p>4 tikslas Užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugos, efektyvumo ir kokybės bei maisto ir pašarų saugos ir kokybės nustatymą</p>
<p>2 tikslas Užtikrinti apsaugą vartotojų interesų, susijusių su maisto sauga ir kokybe visuose maisto tvarkymo etapuose, įskaitant kovą su maisto klastotėmis</p>	<p>5 tikslas Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas</p>
<p>3 tikslas Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvą (tuo pačiu ir į Europos Bendriją), taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos VMVT kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nekeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai</p>	<p>6 tikslas Užtikrinti Tarybos veiklos efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo VMVT vykdoma valstybine kontrole ir veikla</p>

1. GYVŪNŲ SVEIKATA IR GEROVĖ

Strateginio veiklos plano 1 tikslas:

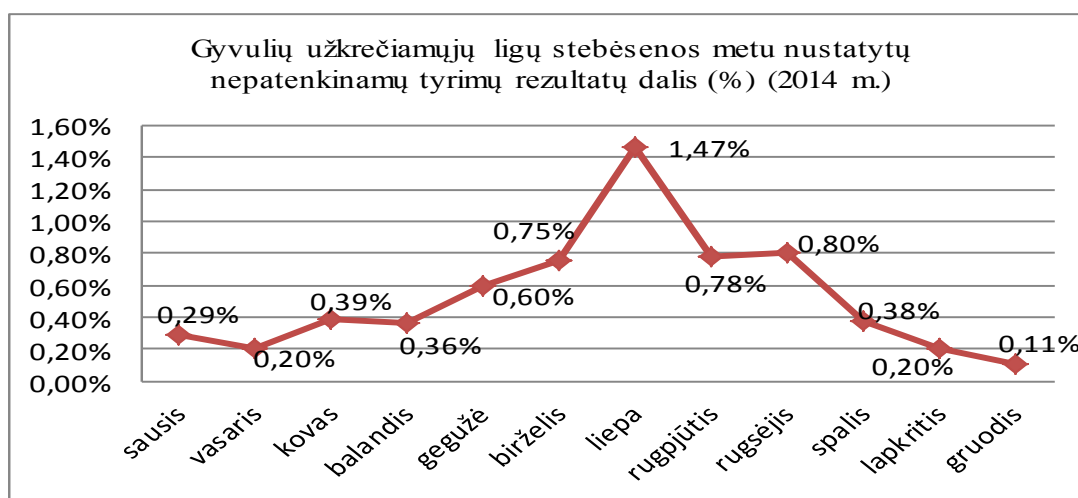
Užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę

Vykdamas Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą, siekiama apsaugoti Lietuvos teritoriją nuo užkrečiamųjų gyvūnų ligų patekimo ir plitimo, o ligai atsiradus, operatyviai likviduoti ligos židini, taip pat kontroliuoti gyvūnų gerovės reikalavimų įgyvendinimą jų laikymo vietose, skerdyklose ir pervežimo metu. Be to, įgyvendinamos programos priemonės, skirtos užtikrinti pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugą bei kokybę, operatyviai tirti pranešimus dėl gyvūnų gerovės ir sveikatingumo pažeidimų.

- **Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolė**

1.1. Efektyviam gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės vykdymui, ypatingas dėmesys skirtas teritorinių VMVT pasirengimui organizuoti gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimą, susidarius ekstremalioms situacijoms. 2014 m. organizuoti veterinarijos inspektorių, privačių veterinarijos gydytojų bei medžiotųjų mokymai, pratybos gyvūnų pavojingų užkrečiamųjų ligų kontrolės ir likvidavimo klausimais. Buvo peržiūrėti ir tobulinami neatidėliotųjų priemonių planai. Visos šios priemonės buvo skirtos pagerinti teritorinių VMVT pasirengimą likviduoti gyvūnų pavojingų užkrečiamųjų ligų protrūkius, sugebėti taikyti neatidėliotųjų priemonių planus praktikoje. 2014 m. buvo suorganizuoti 129 renginiai ir mokymai, skirti ūkinių gyvūnų laikytojams ir privatiems veterinarijos gydytojams.

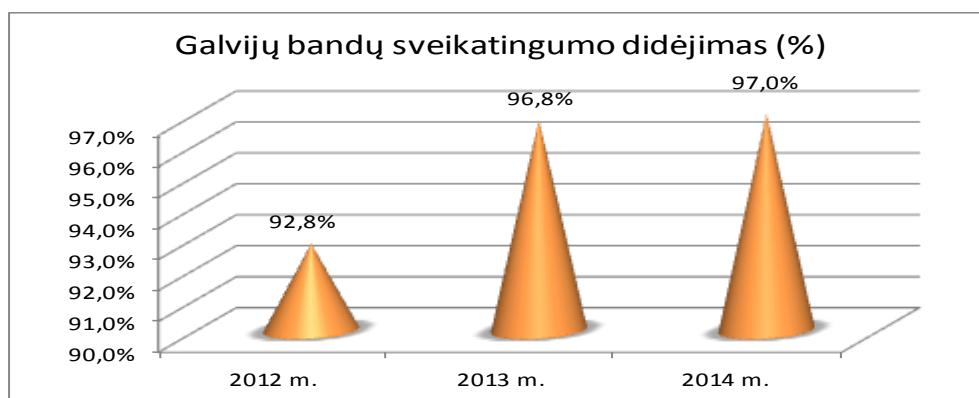
1.2. Vykdamas gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programą, buvo atliekami laboratoriniai tyrimai, kurių metu nustatyta nepatenkinamų tyrimų rezultatų vidutinė metinė reikšmė siekia 0,5 %. Nepatenkinamų laboratorinių tyrimų pikas sutampa su mėnesiais, kuomet buvo nustatyti afrikinio kiaulių maro (AKM) židiniai ūkinių gyvūnų (kiaulių) laikymo vietose. Kitais atvejais nepatenkinamų rezultatų dalis neviršijo VMVT numatyto tolerancijos lygio.

1.3. Siekiant apsaugoti Lietuvos teritoriją nuo pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų patekimo iš kaimyninių valstybių, buvo vykdoma transporto priemonių, kuriomis vežami gyvūnai, valymo, plovimo ir dezinfekavimo efektyvumo kontrolė. Per 2014 m. patikrinta 73 transporto priemonės. Pažeidimų nenustatyta.

1.4. 2014 m. gegužės 27 d. Paryžiuje vykusios Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos (OIE) 82-osios generalinės sesijos metu, vadovaujantis OIE Sausumos gyvūnų sveikatos kodeksu, buvo oficialiai pripažinta, kad Lietuvoje nėra smulkiųjų atrajotojų (avių ir ožkų) maro. Nors ši liga Lietuvoje niekada nebuvo registruota, tačiau oficialaus statuso suteikimas – itin reikšmingas ir svarbus mūsų šalies ūkininkams. Jis mūsų avių ir ožkų augintojams atvėrė kelius ieškoti naujų rinkų ne tik Europos Sąjungoje, bet ir trečiosiose šalyse. Tokio oficialiai patvirtinto statuso neturinti šalis negali eksportuoti avių ir ožkų į valstybes, kurios tokį pripažinimą yra gavusios, dėl to jų užsienio prekybos galimybės yra stipriai apribojamos.

1.5. Norint plėtoti prekybą galvijais su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis bei trečiosiomis šalimis, planingai buvo siekiama rodiklio „Galvijų bandų sveikatingumo didėjimas“ įgyvendinimo. Šiam uždaviniui pasiekti, VMVT jau keletą metų įgyvendina kontrolės ir stebėsenos priemonės, būtinas oficialiam pripažinimui, kad Lietuvoje galvijai neserga tuberkulioze, brucelioze ir enzootine galvijų leukoze.

2014 m. galvijų bandų, dalyvaujančių šalies sveikos bandos statuso programoje skaičius sudarė 97 % . Atsižvelgiant į Europos Komisijos metodines rekomendacijas, tai pakankama rodiklio reikšmė, siekiant išlaikyti oficialų statusą šalies, kurioje nėra užfiksuota enzootinės galvijų leukozės ir bruceliozės, bei kreipiantis į Europos Komisiją dėl šalies, kurioje nėra užfiksuojama galvijų tuberkuliozės, statuso suteikimo.

1.6. Nuo 2006 metų vykdoma pasiutligės likvidavimo programa. Kaip ir buvo prognozuojama planuojant programos trukmę ir veiksmingumą, 2014 nebuvo nustatyta nei vieno pasiutligės atvejo. Kaip ir kasmet, 2014 metais, buvo išmėtyta 2600.000 vnt. jaukų. Vertinant pasiutligės vakcinavimo efektyvumą, žandikaulio tetraciklino (TC) tyrimų rezultatai rodo 84 % jaukų suvartojimo efektyvumą, o serologiniai kraujo tyrimai – 74 % efektyvumą. Tai rodo, kad dauguma gyvūnų (lapių ir usūrinių šunų) populiacijose įgijo imunitetą prieš pasiutligę. 2014 m. nuo pasiutligės taip pat buvo suvakcinuota 128381 šunų, 31775 kačių ir 10477 kitų gyvūnų.

1.7. Vykdam valstybinę salmoneliozės stebėseną paukštininkystės ūkiuose, 2014 m. buvo ištirti 365 pulkai. Nustatytas 1 teigiamas *Salmonella enteritidis* atvejis mažame vištų dedeklių ūkyje. Taip pat nustatyti 5 vištų dedeklių pulkai užsikrėtę *Salmonella agona*.

2009 – 2014 m. paukščių salmoneliozės stebėsenos tyrimai

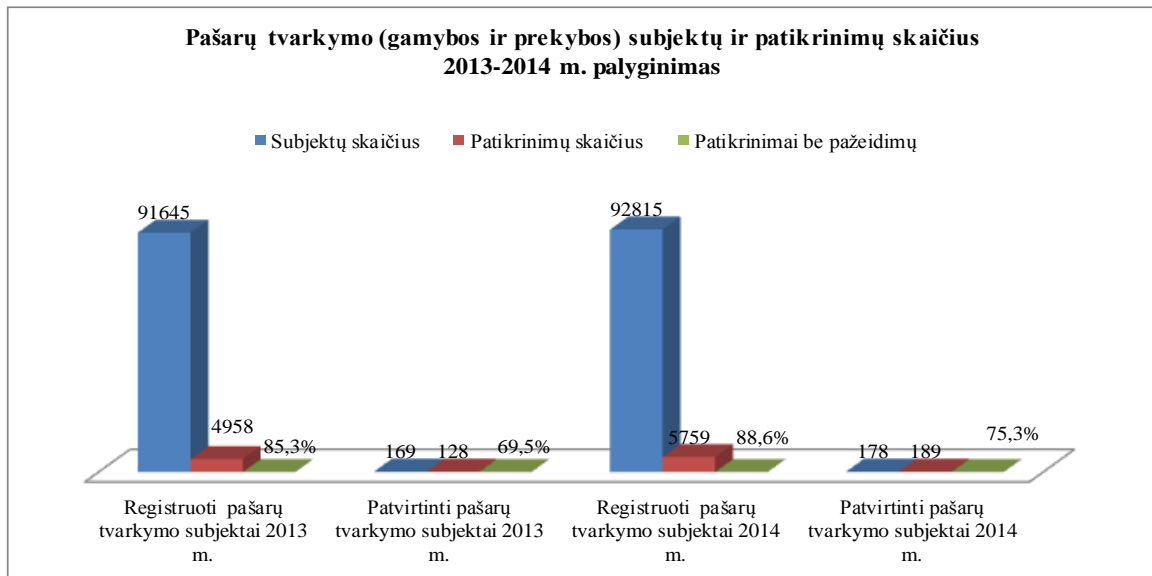
Metai	Pulkų skaičius	Teigiamų pulkų skaičius	Mėginių skaičius	Teigiamų mėginių skaičius
2009	368	12	526	15
2010	387	5	560	8
2011	375	0	539	0
2012	343	0	457	0
2013	322	0	552	0
2014	365	6	560	15

1.8. Tiriant trichineliozės paplitimą šalies laukinėje faunoje, per 2014 m. buvo ištirti 5699 mėginiai, teigiami atvejai sudarė – 2,4 %. Lyginant su 2013 m. rezultatais, šis rodiklis neženkliai sumažėjo (1,1%), per 2013 m. buvo ištirti 3085 mėginiai, teigiami atvejai sudarė – 3,5 %. Įvertinant, dėl AKM grėsmės tiriant šernus lygiagrečiai buvo tiriami ir mėginiai dėl trichineliozės, todėl 2014 m. buvo ištirta net 84,73 % daugiau mėginių. Taigi darytina išvada, kad užsikrėtimo lygis trichinelioze laukinėje faunoje palaipsniui mažėja.

1.9. Vykdam bitynų valstybinę veterinarinę kontrolę, 2014 m. užbaigta dvejus metus Europos Sąjungoje (17 valstybių) vykdyta „Tyrimo dėl bičių šeimų nykimo programa“ ir pateiktos ataskaitos Europos Komisijai. Pagal pirmųjų metų programos duomenis iš visų šalių Lietuvoje žiemos bičių mirštamumo procentas 2012-2013 m. buvo žemiausias ir sudarė apie 3,5 %, ataskaita už 2013 -2014 m. periodą yra ruošiama.

- ***Valstybinė veterinarinė pašarų kontrolė***

1.10. 2014 m. Lietuvos Respublikoje veikė 92815 registruotų ir 178 patvirtintų pašarų ūkio subjektų. Teritorinės VMVT atlikusios 5759 įregistruotų ir 189 patvirtintų pašarų ūkio subjektų patikrinimus, nustatė, kad iš jų veiklą be teisės aktų reikalavimų pažeidimų vykdė atitinkamai 88,6 % ir 75,3 %.

1.11. Atliekant patvirtintų pašarų ūkio subjektų patikras buvo nustatyti 32 teisės aktų reikalavimų pažeidimai, dažniausi pažeidimai susiję su pašarų sauga ir ženkliniu, ūkio subjektų savikontrolės ir higienos, bei kito pobūdžio pažeidimai. Taikytos poveikio priemonės: 5 baudos (720 lt), nurodyta sunaikinti 196 t pašarų produkcijos, 10 įspėjimų ir kt.

1.12. 2014 m. atlikti 1968 pašarų stebėsenos, patvirtinamųjų bei importuojamųjų pašarų mėginių laboratoriniai tyrimai, iš jų tik 21 mėginių tyrimų rezultatai buvo teigiami (nepatenkinami), tai sudaro 1,1 % nuo bendro mėginių skaičiaus.

- **Šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo kontrolė**

1.13. 2014 m. šalutinių gyvūninių produktų (ŠGP) tvarkymo veiklą vykdė 445 subjektai, kurie buvo tikrinti 518 kartų. ŠGP tvarkymo subjektų skaičius, lyginant su praėjusiais metais išaugo 32 %, todėl 35 % padidėjo ir patikrinimų skaičius. Šių patikrinimų metu nustatyti 183 teisės aktų reikalavimų pažeidimų, t.y. pažeidimai buvo fiksuojami kas 3 patikrinimo metu. Vyraujantys buvo bendri higienos, savikontrolės, atsekamumo, ženklinimo ir kt.

1.14. 2014 m. už nustatytus teisės aktų reikalavimų pažeidimus 7 atvejais subjektų veiklos buvo panaikintos, 4 atvejais – laikinai sustabdytos, skirta 17 baudų pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą (1520 Lt).

- **Veterinarinių vaistų ir biocidų registracija ir naudojimo kontrolė**

1.15. 2014 m. gruodžio 31 d. Veterinarinių vaistų registre buvo registruoti 1354 veterinariniai vaistai (2013 m.-1279). Registruotų veterinarinių vaistų skaičius padidėjo 6 % proc. 2014 m. buvo atlikti 3 305 didmeninės veterinarinių vaistų prekybos įmonių, veterinarijos vaistinių, veterinarijos paslaugų teikėjų ir maistinius gyvūnus laikančių ūkio subjektų patikrinimai (2013 m. -3 294), lyginant su praėjusiais metais patikrinimų skaičius neženkliai išaugo (0,33 %).

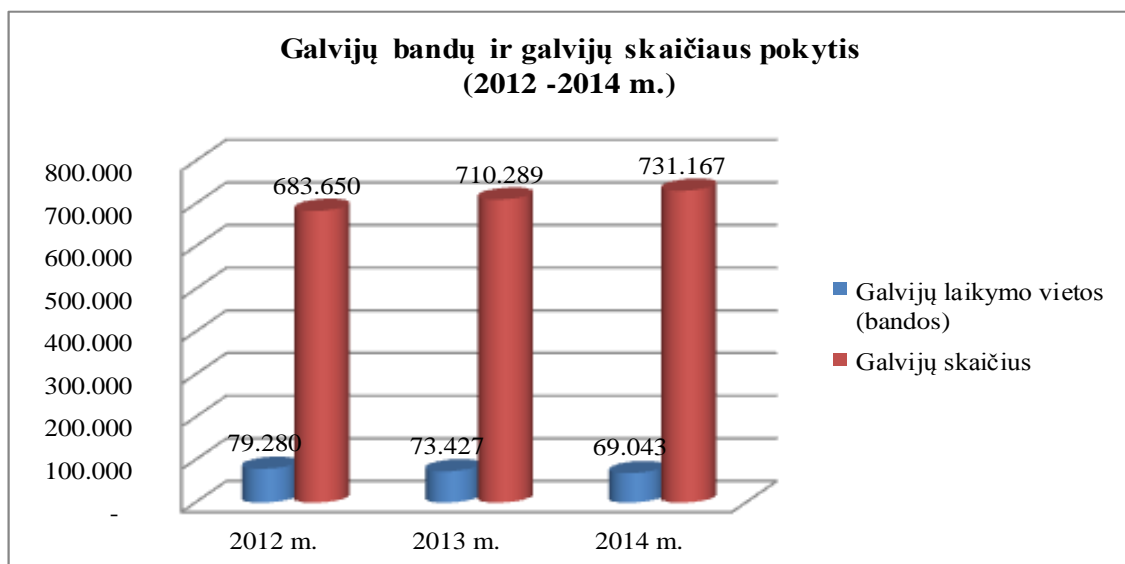
1.16. 87,17 % didmeninės veterinarinių vaistų prekybos įmonių, veterinarijos vaistinių, veterinarijos paslaugų teikėjų ir maistinius gyvūnus laikančių ūkio subjektų patikrinimų metu teisės aktų

reikalavimų nebuvo nustatyta. Už teisės aktų reikalavimų pažeidimus buvo skirti 7 įspėjimai, 52 baudos, 8 ūkio subjektams sustabdyta veikla. Daugiausia nustatyta (266 atvejai) apskaitos pažeidimų, nepriklausomai nuo ūkio subjekto tipo.

1.17. Atliekant veterinarinių vaistų ir biocidų valstybinę veterinarinę kontrolės efektyvumo įvertinimą, darytina išvada, kad teritorinės VMVT tinkamai atlieka veterinarinius patikrinimus tačiau taikomos poveikio priemonės ne visuomet yra atgrasančios. Atsižvelgiant į tai, kad didžiausią riziką sudaro maistinius gyvūnus laikantys ūkininkai, taip pat reikalingas intensyvesnis šių ūkio subjektų švietimas.

- **Gyvulių ženklavimas ir identifikavimas**

1.18. 2014 m. pabaigoje buvo registruotos 69 043 galvijų laikymo vietos (bandos), kuriose laikomi 731 167 galvijai. Lyginant su 2013 m., registruotų galvijų bandų skaičius sumažėjo 6 %, tačiau galvijų auginamų šiose bandose skaičius išaugo 3 %. Šių rodiklių kitimo dinamika rodo, kad galvijų bandos šalyje yra stambinamos.

1.19. Per 2014 metus atlikti 5445 galvijų laikymo vietų patikrinimai, tai 7,4 % nuo bendro laikymo vietų skaičiaus (ES reikalavimas - patikrinti ne mažiau nei 3%), iš jų 16,6 % galvijų laikymo vietose (905 vnt.) nustatyti ženklavimo pažeidimai.

1.20. 2014 metais Lietuvoje buvo registruotos 18526 kiaulių laikymo vietos, kuriose laikytos 657288 kiaulės. Kiaulių laikymo vietose atlikti 2415 patikrinimai, tai sudaro 13 % nuo bendro laikymo vietų skaičiaus (ES reikalavimas - patikrinti ne mažiau nei 3%), patikrinimų atlikta ženkliai daugiau dėl AKM protrūkių kiaulių laikymo vietose bei AKM stebėsenos ir kontrolės zonų nustatymo. 14,7 % patikrinimų metu (356 kiaulių laikymo vietos) nustatyti pažeidimai.

1.21. 2014 metais Lietuvoje buvo registruotos 11057 avių ir ožkų laikymo vietos, kuriose laikyta 109330 avių ir ožkų. Šių gyvūnų laikymo vietose atlikti 1603 patikrinimai, tai sudaro 14,5 % nuo bendro laikymo vietų skaičiaus (ES reikalavimas - patikrinti ne mažiau nei 3%), 21,9 % patikrinimų metu (352 avių ir ožkų laikymo vietos) nustatyti pažeidimai.

1.22. 2014 metais Lietuvoje buvo registruotos 8945 arklių laikymo vietų, kuriose laikyta 17205 arklių. Dėl ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklavimo ir

apskaitos tvarkos aprašo reikalavimų laikymosi per 2014 metus jose atlikti 796 patikrinimai, tai sudaro 8,9 % nuo visų Lietuvoje registruotų arklių laikymo vietų. 22,1 % patikrinimų metu (352 arklių laikymo vietos) nustatyti pažeidimai.

1.23. Ūkinių gyvūnų laikymo vietų patikrinimų ir pažeidimų analizė rodo, kad ES teisės aktų reikalavimai dėl tikrintinų ūkinių gyvūnų laikymo vietų procento yra įgyvendinamas. Dažniausios fiksuojamų pažeidimų priežastys – smulkiųjų ūkinių gyvūnų laikytojų daromi pažeidimai, todėl būtinas aktyvesnis jų švietimas.

- ***Gyvūnų gerovės kontrolė***

1.24. 2014 m. VMVT ir teritorinėse VMVT gauti 1 092 pranešimai apie gyvūnų gerovės ir jų sveikatingumo pažeidimų, į šį skaičių įtraukti ir pranešimai apie netinkamą veterinarinių vaistų naudojimą, pašarus ir kt. Buvo nagrinėti 1 013 pranešimai, kadangi kai kurių pranešimų nebuvo galima nagrinėti, dėl nepilnai pateiktos informacijos.

1.25. Dėl gyvūnų augintinių gauti 659 pranešimai, kurie sudarė 65 % visų gautų pranešimų, iš jų 190 pranešimai pasitvirtino (t.y. 29 %). 2014 m. dėl gyvūnų augintinių gauta 185 pranešimais daugiau lyginant su 2013 m. Dėl ūkinių gyvūnų gauti 311 pranešimų, tai 30 % visų gautų pranešimų, iš jų 125 pranešimai pasitvirtino, tai sudaro 40 % gautų pranešimų.

1.26. Per 2014 m. atlikta 8522 patikrinimų dėl gyvūnų gerovės reikalavimų laikymosi transportavimo metu, iš jų 37 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai.

2. MAISTO SAUGA IR KOKYBĖ

Strateginio veiklos plano 2 tikslas:

Užtikrinti vartotojų interesus, susijusių su maisto sauga ir kokybe visais maisto tvarkymo etapais, įskaitant kovą su maisto klastotėmis, nelegalia prekyba, apsaugą

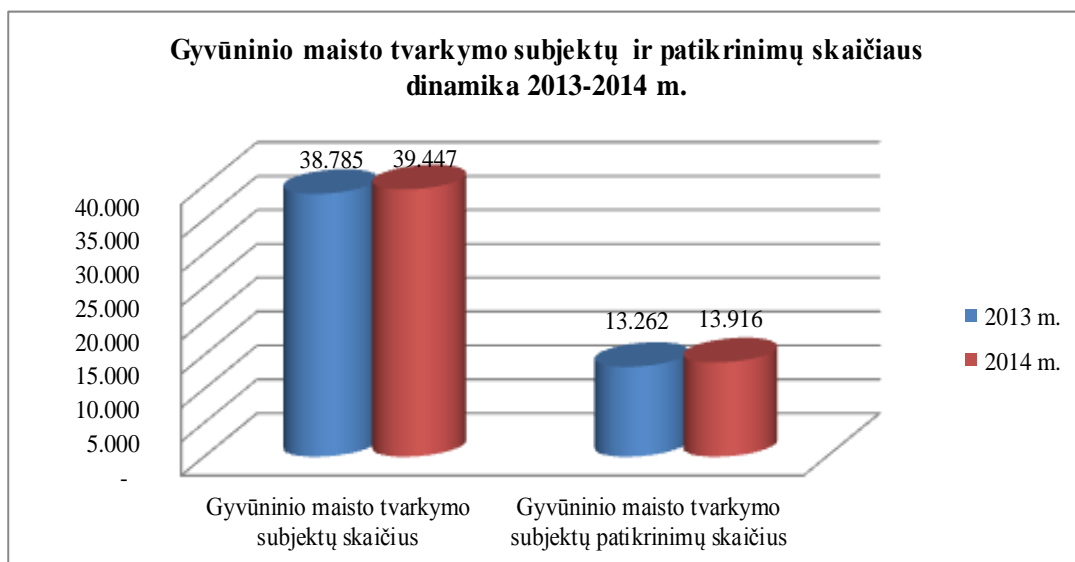
Vykdamas valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą buvo siekiama VMVT prioritetinio tikslo maisto saugos ir kokybės srityje – gerinti maisto saugos, kokybės ir ženklavimo rodiklius. Lietuvos Respublikos Seimas 2014 metus paskelbė Vaikų sveikatos metais. Todėl VMVT prioritetinė 2014 m. sritis – vaikų maitinimo organizavimas viešojo maitinimo įmonėse. Planinių patikrinimų metu bendrojo ugdymo mokyklų ir ikimokyklinių įstaigų maisto tvarkymo skyriuose paimti ir ištirti gaminami patiekalai faktiniam kaloringumui nustatyti. VMVT ypatingai daug dėmesio skyrė teisingos informacijos vartotojams pateikimui, skatino vartotojus labiau domėtis maisto produktų sudėtimi, kilme, skaityti maisto produktų etiketes ir pagal tai pasirinkti sau tinkamą produktą, vartoti daugiau augalinių maisto produktų, išaugintų ekologiniuose, mažuose ūkiuose.

Be to, buvo siekiama apsaugoti Lietuvos vartotojus nuo nesaugių ir nekokybiškų maisto produktų, maisto papildų, geriamojo vandens ir kt. pateikimo į rinką, atliekami maisto produktų saugos ir kokybės laboratoriniai tyrimai, nagrinėjami asmenų skundai dėl maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo.

- ***Gyvūninio maisto kontrolė***

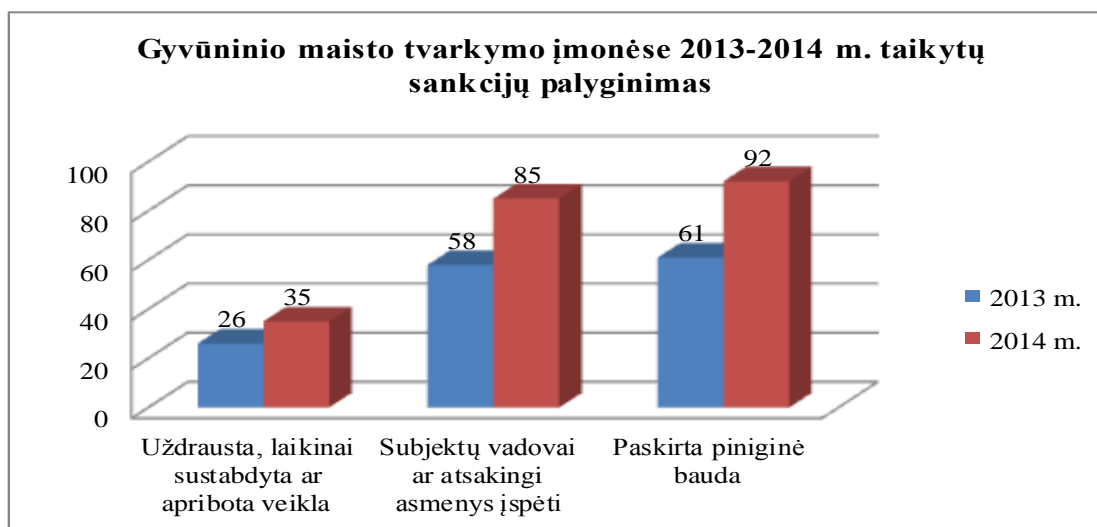
2.1. 2014 m. buvo kontroliuojami **469** subjektai turintys veterinarinį patvirtinimą – 232 mėsos, 14 paukštienos, 60 žuvų, 33 pieno perdirbimo įmonės, 16 pieno surinkimo centrų, 18 kiaušinių tvarkymo subjektų, 77 sandėliavimo ir didmeninės prekybos subjektai.

2.2. 2014 m. buvo kontroliuojami **38 978** pirminės gamybos ir mažų kiekių, parduodamų tiesiogiai vartotojui, gyvūninio maisto tvarkytojai – 409 mėsinės, 1448 pieno surinkimo punktai, 36518 pieno ūkiai, 419 mažų produkcijos kiekių gamintojų ūkiuose, 184 priekrantės žvejybos laivai.

2.3. Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų skaičius, lyginant su 2013 m. išaugo 1,7 %, todėl ir patikrinimų skaičius nežymiai padidėjo- 4,93 %.

2.4. Vykdam valstybinę kontrolę, gyvūninio maisto tvarkymo subjektuose buvo atlikti **13 916 patikrinimų**, 96,1 % patikrinimų metu maisto saugos ir kokybės pažeidimų nebuvo nustatyta, 546 atvejais (3,9 %) buvo su nustatyti teisės aktų pažeidimai už kuriuos subjektams buvo pritaikytos sankcijos

- **Skerdžiamų gyvulių ir paukščių kontrolė**

2.5. 2014 m. gyvulių ir paukščių skerdyklose buvo atliekamas skerdžiamų gyvulių ir paukščių priešskerdiminis apžiūrėjimas ir poskerdininis mėsos ir kitų skerdimo produktų tikrinimas. 2014 m. paukščių paskersta ir patikrinta 50543472 vnt. tai yra 5,4 % daugiau nei 2013 m., kiaulių – 888663 vnt. tai 1,2 %, galvijų - 159585vnt. tai 4 %, avių 6778 vnt. – tai 4,3 % daugiau negu per 2013 metus.

2.6. Atliekant priešskerdiminį apžiūrėjimą ir poskerdininį tikrinimą 2014 m. 23,6 % skerdžiamų galvijų buvo nustatyti patalogoanatominiai pakitimai ir diagnozuotos ligos, atitinkamai kiaulėms šis rodiklis siekė – 20,3 %, paukščiams - 1,4%, avims – 0,9%.

- **Skerdenų vertinimo ir ženklavimo kontrolė**

2.7. Per 2014 m. skerdyklose atlikti 36 galvijų skerdenų paruošimo klasifikuoti patikrinimai, kurių metu patikrinta 1012 galvijų skerdenų, nepatenkinamai paruoštų klasifikavimui skerdenų patikrinimų metu nebuvo nustatyta, tačiau nustatytos 62 skerdenos kurioms paruošimo kontrolė atitiko tik patenkinamus rezultatus.

2.8. atlikti 70 kiaulių skerdenų paruošimo klasifikuoti patikrinimai, kurių metu patikrintos 2720 kiaulių skerdenos, nepatenkinamai paruoštų klasifikavimui kiaulių skerdenų nebuvo nustatyta, tačiau net 118 skerdenoms buvo skirtas tik patenkinamas vertinimas.

- **Mėsos gamybos ir prekybos kontrolė**

2.9. Atlikti 272 tiksliniai patikrinimai, skirti įvertinti ar maisto tvarkymo subjektai, prekiaujantys sveriamą mėsą ir mėsos produktais, laikosi higienos reikalavimų, ar mėsa ir jos produktai yra saugūs ir kokybiški, ar laikomi tinkamoje temperatūroje, ar vartotojams pateikiama neklaidinanti informacija, atitinkantį teisės aktų reikalavimus.

2.10. Patikrinta daugiau kaip 15,5 t kiaulienos, jautienos, paukštienos ir 8,3 t mėsos produktų (pusgaminių ir mėsos gaminių), 20 % nuo visų tikrintų subjektų nustatyti įvairaus pobūdžio teisės aktų pažeidimai (prekiaujama mėsa ar mėsos produktais su pasibaigusiais tinkamumo vartoti terminais ar be ženklavimo etikečių (40 %), netinkama laikymo temperatūra (15 %), neužtikrinamas sveriamų mėsos gaminių atsekamumas (13 %), vartotojas klaidinamas dėl šviežios mėsos kilmės, nepateikus kilmės nuorodos (4 %), prekiaujama maisto produktais, pažeidžiant higienos reikalavimus (4 %)

2.11. Per 2014 m. 53 mėsos perdirbimo įmonėse patikrinta daugiau kaip 200 pavadinimų įvairių rūšių mėsos ir mėsos produktų ir jų gamybos higienos sąlygas, atsekamumą, saugą, kokybę, ar tinkamai ir neklaidinančiai ženklavime pateikiama informacija vartotojui. Patikrinta daugiau kaip 49 t gamybai naudojamų žaliavų ir daugiau kaip 42 t pagamintų mėsos produktų atitiktis teisės aktų reikalavimams. 8 % tikrintų mėsos žaliavų ir 6 % pagamintų buvo nustatyti įvairaus pobūdžio teisės aktų pažeidimai.

2.12. Gyvulių skerdimo higienos sąlygų ir pagal įmonių savikontrolės programas atliekamų skerdenų, smulkintos mėsos ir pusgaminių mikrobiologinių tyrimų atitiktis teisės aktų reikalavimams buvo patikrinta 64 gyvulių skerdyklose. Nustatyta, kad 17 skerdyklų (26 %) nepilnai laikosi reikalavimų dėl mėginių ėmimo dažnumo, skerdenų ar jų paviršių vietų skaičiaus ar mėginių tyrimams paėmimo laiko. 35 skerdyklose (54 %) buvo nustatyta teritorijos ar gamybos patalpų įrengimo ar eksploatavimo higienos pažeidimų.

• ***Įvežamos mėsos kontrolė***

2.13. 2014 m. į Lietuvą įvežta 90,47 tūkst. tonų mėsos ir jos gaminių (3,3 tūkst. tonų arba 0,4 % mažiau negu per 2013 m.). 2013 m. buvo įvežta 90,8 tūkst. tonų mėsos ir jos gaminių. Daugiausiai įvežama šviežios kiaulienos, paukštienos ir mėsos gaminių. Avienos, ožkienos ir kitų gyvūnų mėsos įvežami kiekiai nedideli.

2.14. Per 2014 m. vykdant mėsos ir mėsos gaminių įvežimo kontrolę buvo atlikti: 14392 siuntų dokumentiniai tikrinimai, nustatyti 8 pažeidimai; 10879 siuntų atitikties patikrinimai, nustatyta 20 pažeidimų; 10287 siuntų fiziniai patikrinimai, nustatyti 18 pažeidimų.

• ***Pieno kontrolė***

2.15. Vykdant pieno sektoriaus kontrolę, buvo kontroliuojami 36 390 tūkst. pienininkystės ūkių, vykdančių pieno gamybą ir parduodančių jį maistui, iš jų 396 pienininkystės ūkiai tiekia pieną ir jo produktus tiesiogiai vartotojams. Pienas superkamas 1448 pieno supirkimo punktuose.

2.16. Analizuojant pieno ūkių ir superkamo pieno kokybės užtikrinimo kontrolės programos įgyvendinimo rezultatus, nustatyta, kad lyginant su 2013 m. 2 kartus sumažėjo pieno mėginių falsifikavimo atvejų. Iš VĮ „Pieno tyrimai laboratorijos 2014 m. gauti 28 pranešimai dėl 177 galimo mėginių falsifikavimo, 4 atvejais įtarimai nebuvo patvirtinti.

2.17. VMVT 2014 metais pradėjo įgyvendinti Karvių sergamumo mastitu mažinimo ir pieno kokybės gerinimo programos antrąjį etapą – Mastitų sukėlėjų nustatymo programą. Buvo iširti 6588 pieno mėginiai, iš kurių 790 nustatytas auksinis stafilokokas (*Staph. Aureus*), tai sudaro 12 % ir *Streptococcus agalactiae*, tai sudaro 4 % visų pieno mėginių, be to, 5 mėginius pertyrus PGR (polimerazinės grandininės reakcijos) metodu, buvo nustatytos mikoplazmos.

2.18. Karvių sergamumo mastitu mažinimo ir pieno kokybės gerinimo programos įgyvendinimo metu pavyko išsiaiškinti karvių sergamumo mastitais priežastis ir paplitimo zonas. Nustatytas ir kitų sukėlėjų paplitimas, taip pat ženkliai sumažinti pieno mėginių falsifikavimų atvejai.

Vykdam 2014 metų tikslinių tikrinimo planą, buvo atlikti:

- valgomųjų ledų (patikrinta 3,9 t valgomųjų ledų prekybos įmonėse ir 40,1 t gamybos įmonėse),
 - mažo riebumo grietinės (patikrinta 26,92 t grietinės ir jos gaminių),
 - pieno riebalų ir mišinių (patikrinta 15 pavadinimų (109,15 kg) tepijų riebalų mišinių).
- Dažniausiai nustatyti temperatūros režimo ir ženklavimo pažeidimai.

• ***Žuvininkystės įmonių kontrolė***

2.19. 2014 m. žuvų perdirbimo įmonėse atlikti 127 patikrinimai (viena įmonė vidutiniškai tikrinta 2,8 karto (2013 m. viena įmonė vidutiniškai tikrinta 3 (atlikti 139 patikrinimai). Patikrinimų metu 28 atvejais nustatyti pažeidimai (2013 m. – 20 pažeidimų atvejų). Daugiausiai pažeidimų nustatyta dėl bendrosios higienos (sanitarijos), ženklavimo, atsekamumo, savikontrolės (RVASVT).

Žuvininkystės subjektų kontrolė (2013–2014 m.)

Žuvų įmonės/žvejybos laivai	2013 m.	2014 m.
Subjektų skaičius	53	60
Patikrinimų skaičius	139	171
Patikrinimų be pažeidimų skaičius	119 (86%)	143 (84%)

2.20. Patikrinus pirminės žuvininkystės produktų gamybos įmones pažeidimų, dėl kurių būtų taikytos sankcijos, nenustatyta. 2014 m. gruodžio 31 d. žvejojimo:

- tolimuosiuose vandenyse (Atlanto vandenyne): 9 žvejojimo laivai šaldytuvai, 2 gamykliniai žvejojimo laivai ir 3 transportiniai laivai (patikrinti 2 laivai);
- Baltijos jūroje, jos priekrantėje, vidaus vandenyse: 180 registruotų žvejojimo laivų (iš viso patikrintas 101 laivas).

2.21. 2014 m. pagal stebėsenos planą dėl dioksinų ir polichlorintų bifenilų (PCB) Baltijos jūroje sugaunamose žuvyse nustatymo iširti 6 mėginiai (2013 m. – 6 mėginiai), iširti mėginiai atitiko teisės aktų nustatytas normas.

2.22. Siekiant nustatyti, ar rūkyti žuvininkystės produktai atitinka t. a. nustatytą didžiausią leidžiamąją koncentraciją dėl policiklinių aromatinių angliavandenių (benzo(a)pireno ir susumuotų benzo(a)pireno, benz(a)antraceno, benzo(b)fluoranteno ir chrizeno), 2014 m. buvo paimti 4 mėginiai iš skirtingų mažesnio pajėgumo žuvų perdirbimo įmonių, tyrimų rezultatai atitiko reikalavimus.

2.23. 2014 m. atliktas tikslinis patikrinimas įvertinti žuvininkystės produktų saugą, kokybę bei vartotojams pateikiamos ženklavimo informacijos atitiktį teisės aktų reikalavimams. Visoje Lietuvoje atlikti 262 patikrinimai (patikrinta 125 didžiųjų prekybos centrų, pasirinktinai 64 kitos parduotuvės, 45 turgavietės, 5 šaltieji sandėliai, 23 žuvų perdirbimo įmonės), patikrinta 3900 partijų įvairių pavadinimų žuvininkystės produktų (šviežių, šaldytų ir gaminių), viso virš 198 tonų, iš kurių 163 partijose (4,2 %) nustatyti pažeidimai (daugiausiai dėl ženklavimo ar atsekamumo, netinkamų produktų laikymo sąlygų, pakavimo, pasibaigusio vartojimo terminų prekybos įmonėse, ypač turgavietėse, higienos).

2.24. Siekiant įvertinti žuvininkystės produktų saugą ir kokybę, patikrinimų metu buvo paimti mėginiai laboratoriniams tyrimams dėl mikrobiologinės taršos. Iš viso atlikta 214 mėginių tyrimų, iš jų 8 neatitiko nustatytų reikalavimų: rasti tik negyvi matomi parazitai, mikrobiologinės taršos, šviežumo kriterijų neatitikimo nenustatyta.

• *Paukštienos ir kiaušinių kontrolė*

2.25. 2014 m. atsitiktine tvarka didžiausiuose vištų ir kalakutų skerdyklose buvo atrinkti 425 aklųjų žarnų mėginiai bakterijų rūšių nustatymui. Mėginiai buvo atrinkti iš 6 didžiausių paukščių skerdyklų Lietuvoje. Šis stebėsenos plano tikslas įvykdytas – 100 %.

2.26. Per 2014 m. iš Europos Komisijos skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistema RASFF buvo gauti du pranešimai apie nesaugios ir nekokybiškos paukštienos pateikimą į ES šalių rinką. Vienas iš jų dėl Lietuvos įmonės pateiktos produkcijos, antras – dėl daniškos paukštienos, kuri buvo išplatinta mūsų šalies rinkoje.

2.27. 2014 m. gamybos įmonėse buvo imami mėginiai kiaušinių ir kiaušinių produktų mikrobiologiniams ir cheminiams tyrimams, bei kenksmingų medžiagų ir medžiagų likučių stebėsenos tyrimams atlikti. Atlikti 46 mikrobiologiniai kiaušinių ir kiaušinių produktų, nei vienu atveju

mikrobinės taršos nebuvo nustatyta, vienu atveju kiaušiniuose buvo nustatyti kokcidiostatiko lasalocido likučiai, kurie viršijo didžiausią leidžiamą koncentraciją.

• **Medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje 2014 metų stebėsenos kontrolė**

2.28. Vykdam 2014 metų medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėsenos planą buvo ištirti 2136 mėginiai (planuota - 2132 mėginiai).

Mėginių, kuriuose nustatyti neatitikimai, palyginimas

Metai	Ištirtų mėginių skaičius	Nustatyti neatitikimai	
		skaičius	%
2008 m.	4000	14	0,35 %
2009 m.	3462	12	0,347 %
2010 m.	3441	10	0,291 %
2011 m.	3560	13	0,365 %
2012 m.	3084	8	0,259 %
2013 m.	2116	21	0,992 %
2014 m.	2136	10	0,47 %

2.29. Vykdam medžiagų liekanų stebėseną per 2014 metus, darytina išvada, kad prie padidintos rizikos priskirtini tik medus ir kiaušiniai. Ankstesnių metų problemos dėl pieno ir mėsos neliko – mėsoje ir piene nenustatyta nesteroidinių medžiagų ar antimikrobinių medžiagų liekanų. Analizuojant teigiamus atvejus galima teigti, kad didesnės rizikos grupę išlieka ūkininkai, kurie nesilaiko išlaukos laikotarpių, neveda gydomų gyvūnų ir veterinarinių vaistų apskaitos.

• **Garantuoto tradicinio gaminio „Skilandis“ (GTG) kontrolė**

2.30. Iš 4 mėsos perdirbimo įmonių patvirtinusių receptūras GTG „Skilandis“ gamybai, viena 2014 m. šio gaminio gamybos nevykdė, kitų 3 įmonių kontrolės metu pažeidimų nebuvo nustatyta.

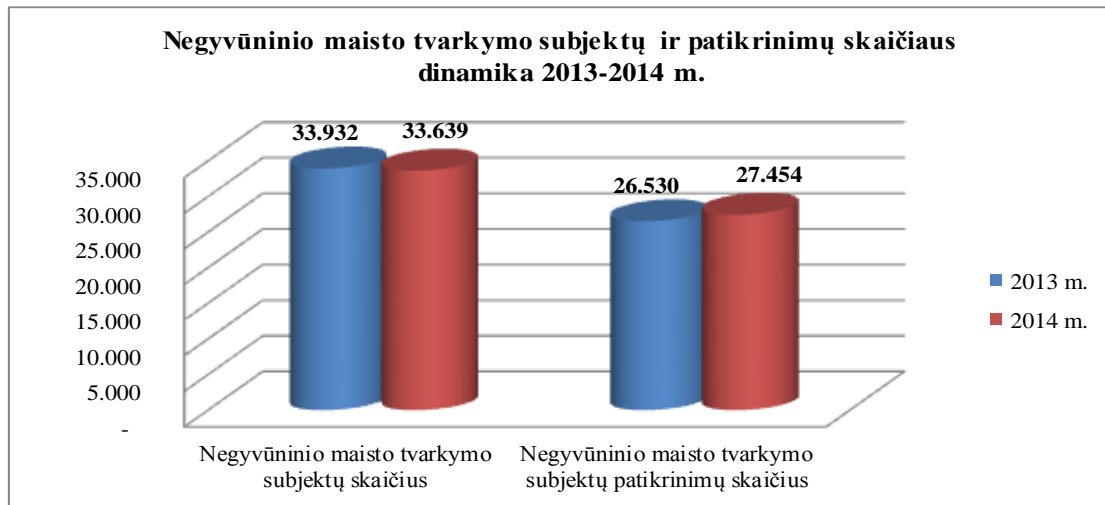
• **Negyvūninio maisto kontrolė**

2.31. 2014 m. VMVT vykdė valstybinę maisto kontrolę **33 639 negyvūninio maisto tvarkymo subjektuose** (gamybos, mažmeninės ir didmeninės prekybos, viešojo maitinimo bei geriamojo vandens tiekimo įmonėse), lyginant su 2013 m. negyvūninių maisto tvarkymo subjektų skaičius nežymiai sumažėjo 0,9 % (2013 m. buvo registruoti 33 932 subjektai).

2.32. 2014 m. negyvūninio maisto tvarkymo subjektuose atlikta 27 454 patikrinimų, t. y. 3,4 % daugiau nei 2013 m. (2013 m. - 26 530 patikrinimų). Negyvūninio maisto gamybos, prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse, kaip ir ankstesniais metais vyravo bendri higienos – 42 % (2013 m. – 40%), savikontrolės – 23 % (2013 m.- 21%) ir produktų pažeidimai 14 % (2013 m. – 15%).

2.33. Išanalizavus nustatytus maisto produktų pažeidimus pagal pažeidimo pobūdį, nustatyta, kad vyrauja ženklavimo ir kokybės reikalavimų bei tinkamumo vartoti terminų pažeidimai. Gamybos įmonėse tinkamumo vartoti terminų pažeidimai sudaro 62 % (2013 m.- 50%) visų nustatytų pažeidimų, ženklavimo reikalavimų – 14 % (2013 m. – 25 %). Prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse ženklavimo

reikalavimų pažeidimai sudaro 13 % (2013 m. – 18 %), tinkamumo vartoti terminų – 56 % (2013 m. – 67%).

- ***Viešai tiekiamo geriamojo vandens kontrolė***

2.34. 2014 m. VMVT kontroliavo 270 viešai tiekiamo geriamojo vandens tiekėjus (2013 m. – 293), kurie aptarnavo 1900 geriamojo vandens tiekimo subjektus (2013 m. – 1909), iš jų: 64 (3 %) sudarė didieji geriamojo vandens tiekimo subjektai, kurie tiekia geriamojo vandens daugiau kaip 1000 m³ per dieną ar aprūpina geriamuoju vandeniu daugiau kaip 5000 gyventojų, o 1836 mažieji subjektai (97 %) – tiekia geriamojo vandens iki 1000 m³ per dieną. Vandens tiekėjų skaičius palaipsniui mažėja dėl vandens ūkio centralizacijos.

2.35. 2014 m. atlikta 1 219 patikrinimų (2013 m. – 1 043), iš jų 606 (50 %) patikrinimų be nustatytų pažeidimų (2013 m. - 52 %). Išanalizavus kontrolės duomenis, pastebima, kad geriamojo vandens tiekimo subjektų patikrinimų be nustatytų pažeidimų didėjimo tendencija išlieka.

2.36. VMVT duomenimis, 2014 m. Lietuvoje geriamuoju vandeniu individualiai apsirūpino (dažniausiai iš šachtinių šulinių, negilių gręžinių) apie 30 % gyventojų. Lyginant pastarųjų penkerių metų VMVT atliktų šachtinių šulinių vandens tyrimus duomenys pagerėjo (mikrobiologiniai tyrimai), tačiau problema išlieka, gruntinis vanduo nėra saugus vartoti: vidutiniškai cheminiai rodikliai neatitinka 3-uose, mikrobiologiniai rodikliai 5-uose iš dešimties tirtų šulinių.

- ***Natūralaus mineralinio vandens pripažinimas Lietuvos Respublikoje***

2.37. VMVT nuo 2014 m. sausio 1 d. paskirta institucija, atsakinga už rinkai tiekiamo natūralaus mineralinio vandens oficialų pripažinimą. Šiais metais VMVT gauti 5 maisto tvarkymo subjektų prašymai, iš jų, 2 prašymai išnagrinėti, 3 nagrinėjami, organizuoti 4 Komisijos posėdžiai, išduoti 2 Natūralaus mineralinio vandens pripažinimo Lietuvos Respublikoje pažymėjimai (natūralus mineralinis vanduo „Akvilė“, natūralus mineralinis vanduo „Darida“ (Baltarusijos Respublika), Europos Komisijai pateikta atnaujinta informacija apie Lietuvos Respublikoje pripažintus natūralius mineralinius vandenius.

- ***Maisto produktų ženklavimo kontrolė***

2.38. 2014 m. vykdant valstybinę maisto produktų ženklavimo kontrolę, nustatyti ženklavimo reikalavimų pažeidimai, kurie sudarė 13,2 % visų nustatytų pažeidimų. 2013 m. šie pažeidimai sudarė 18,4 % visų nustatytų pažeidimų, t.y. ženklavimo reikalavimų pažeidimų skaičius 2014 m. sumažėjo 5,2 %

2.39. Daugiausia ženklavimo reikalavimų pažeidimų atvejų buvo nustatyta mėsos ir jos gaminių, konditerijos gaminių, žuvies ir jos gaminių, vaisių, maisto papildų, pieno ir jo produktų grupėse. Panašios tendencijos buvo matomos 2012 ir 2013 m., tačiau 2014 m. konditerijos gaminių ženklavimo reikalavimų pažeidimų ženkliai sumažėjo.

2.40. Palyginus su 2013 m. duomenimis, matyti, kad 2014 m. padaugėjo pažeidimų, susijusių su tuo, kad netinkamai pateikiama informacija apie gamintoją (jo pavadinimą, adresą), tačiau sumažėjo pažeidimų, susijusių su tuo, kad nurodytas maisto produkto pavadinimas neteisingas ar klaidinantis.

- **Maisto papildų kontrolė**

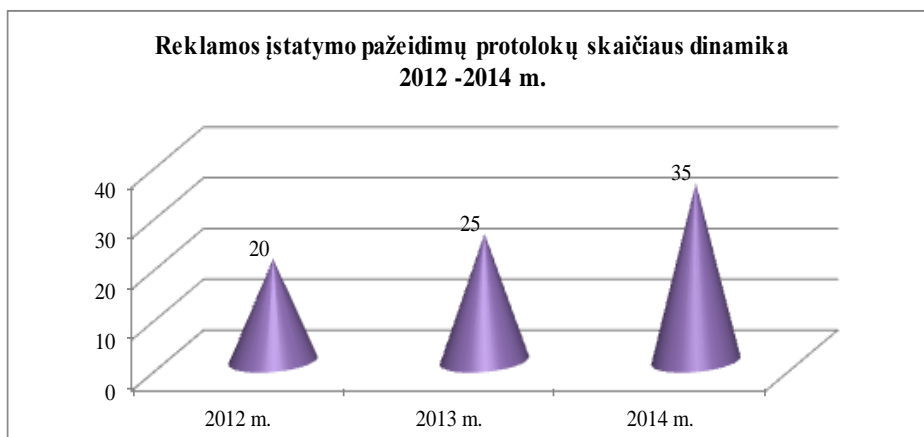
2.41. 2014 m. viso buvo registruoti 1 484 maisto papildų tvarkymo subjektai: 176 maisto papildų didmeninės prekybos įmonės, 16 maisto papildų gamybos įmonių ir 1 292 vaistinės (2013 m. - 1537 subjektų).

2.42. 2014 m. atlikti 526 patikrinimai: 23 maisto papildų gamybos įmonėse, 135 maisto papildų didmeninės prekybos įmonėse ir 368 vaistinėse, lyginant su 2013 m. patikrinimų atlikta 13 % daugiau. Patikrinimai be pažeidimų maisto papildų gamybos įmonėse sudarė 78 %, maisto papildų didmeninės prekybos įmonėse – 59 %, vaistinėse – 83%. Patikrinimų be pažeidimų maisto papildų gamybos įmonėse padidėjo 3 %, vaistinėse sumažėjo 6 %, o maisto papildų didmeninėse įmonėse padidėjo 48 %.

2.43. 2014 m. gauti 68 vartotojų skundai dėl maisto papildų, 28 iš jų pasitvirtino. 2013 m. buvo gauti 41 vartotojų skundai dėl maisto papildų. Skundų skaičius, lyginant su praėjusiais metais išaugo 67 %. Dažniausi vartotojų nusiskundimai dėl netinkamo maisto papildų ženklavimo, neužtikrinamo atsekamumo, dėl nesilaikymo saugos, bendrų higienos ir laikymo reikalavimų.

- **Reklamos įstatymo kontrolė**

2.44. 2014 m. VMVT specialistai, atlikę tyrimus, surašė 35 Reklamos įstatymo pažeidimo protokolus, tai 40 % daugiau nei 2013 m. Dažniausiai Reklamos įstatymas buvo pažeistas, reklamuojant maisto papildus, dėl to buvo surašyta 29 Reklamos įstatymo pažeidimo protokolų.

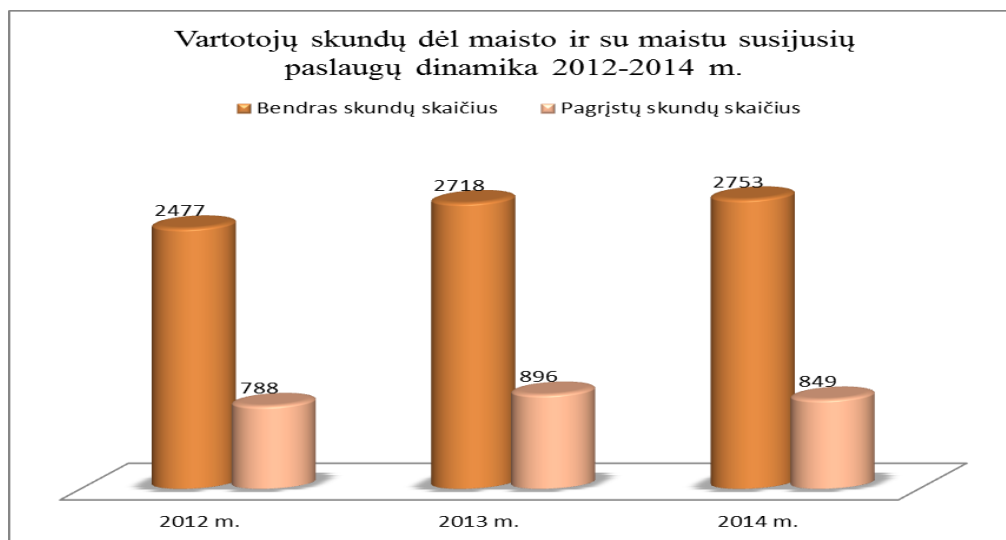

• **Vartotojų skundų, dėl maisto produktų ir viešojo maitinimo paslaugų, analizė**

2.45. VMVT nemokamu numeriu ir elektronine skundų pildymo paraiška, bei teritorinėse VMVT, 2014 m. buvo užregistruota ir ištirta 2 753 vartotojų skundų, iš jų: 849 (31 %) pasitvirtino. Bendras skundų skaičius, lyginant su 2013 m., padidėjo tik 1 %, pagrįstų skundų skaičius sumažėjo 5 %.

2.46. 2014 m., kaip ir kiekvienais metais, daugiausiai vartotojų skundų gauta didžiuosiuose šalies miestuose: Vilniaus VMVT ištyrė 998 vartotojų skundus, iš kurių pasitvirtino 209 (21 %), Kauno VMVT ištyrė 549, iš kurių pasitvirtino 176 (32 %), Klaipėdos VMVT ištyrė 304, iš kurių pasitvirtino 88 (29 %).

2.47. Skundai dėl kokybės 2014 m. sudarė 44 % iš visų pagrįstų atvejų (buvo skundžiamasi dėl pakitusio produkto kvapo, konsistencijos, blogų skoninių savybių). Skundai dėl higienos pažeidimų sudarė 17 % (2013 m.- 17 %) iš visų pagrįstų atvejų, dėl maisto produktų su pasibaigusiais tinkamumo vartoti terminais – 13% (2013 m. -14 %) iš visų pagrįstų atvejų, dėl ženklinimo pažeidimų – 7% (2013 m. - 6 %).

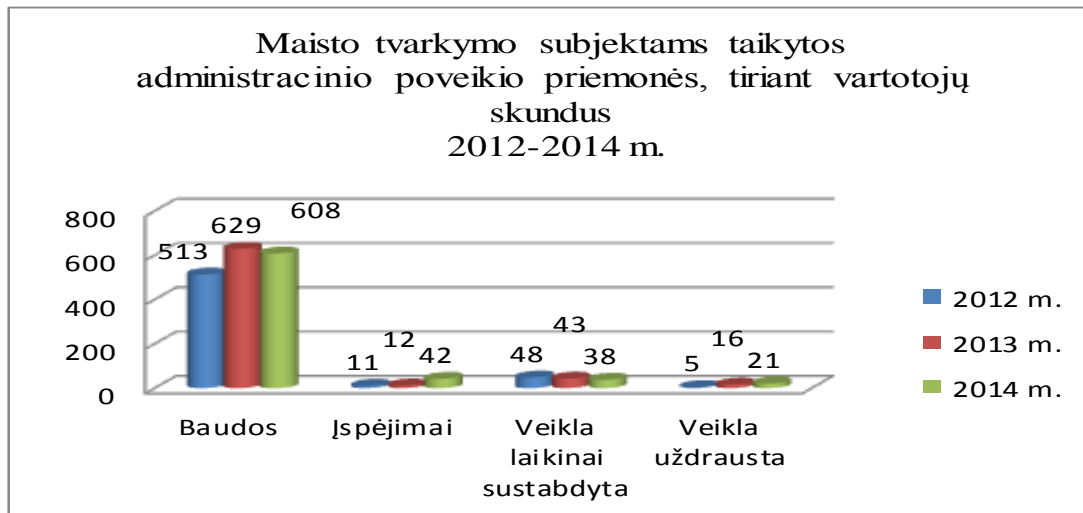

• **Poveikio priemonių taikymas ūkio subjektams dėl nesaugaus maisto**

2.48. 2014 m. negyvūninio maisto tvarkymo subjektų atsakingiems darbuotojams už teisės aktų reikalavimų nevykdymą gaminant, laikant, transportuojant ir tiekiant vartotojams maisto produktus iš viso skirtos 3 037 nuobaudos pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą (2013 m. – 2 552), iš jų 2 724 baudų (2013 m. – 2490) už 164 741 Lt (2013 m.– 135 800 Lt), 313 įspėjimai (2013 m. – 62). Lyginant su 2013 m., nuobaudų skirta 19 % daugiau.

2.49. 2014 m. surašytų sprendimų skaičius – 2115 (2013 m. – 1530) iš jų: sprendimai dėl ūkio subjekto veiklos sustabdymo – 228 (2013 m. – 211), sprendimai dėl ūkio subjekto veiklos uždraudimo – 104 (2013 m. – 66), sprendimai dėl produkto (-ų) teikimo į rinką sustabdymo – 113 (2013 m. - 150), sprendimai dėl produkto (-ų) teikimo į rinką uždraudimo – 1621 (2013 m. - 1071) ir kt. Lyginant su 2013 m. sprendimų skaičius išaugo 38 %.

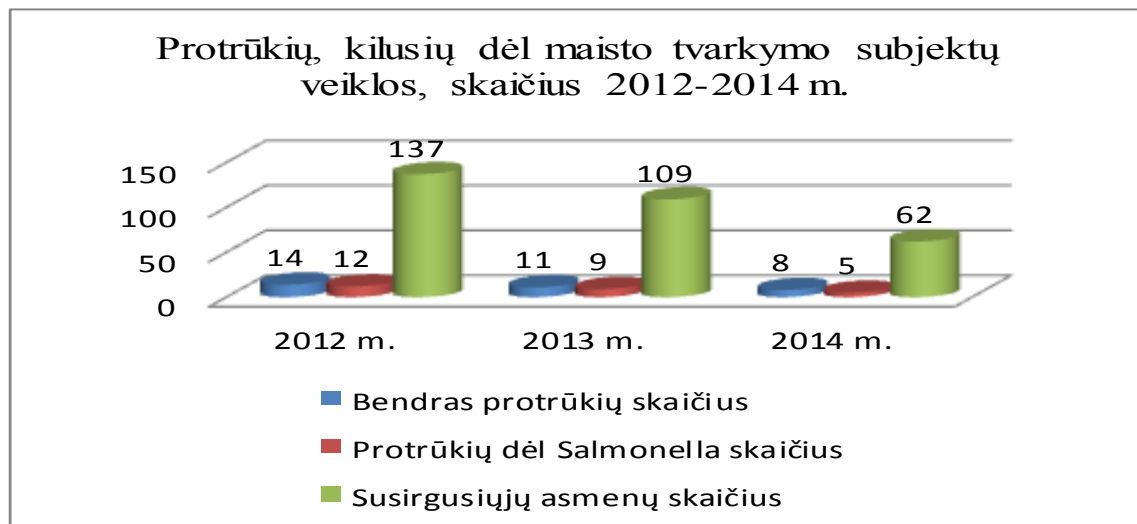
2.50. 2014 m. veikla uždrausta – 21 (2013 m. – 16), veikla laikinai buvo sustabdyta – 38 (2013 m. – 43), , įspėta - 42 (2013 m. – 12), skirta baudų – 608 (2013 m. – 629) maisto tvarkymo subjektų.

• **Infekcinių žarnyno susirgimų protrūkiai**

2.51. 2014 m. VMVT buvo užregistruota 8 ūmūs infekciniai žarnyno susirgimų protrūkiai, kilę dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos. Jų metu susirgo 62 asmenys (2013 m. – 11 protrūkių, 109 susirgę asmenys). 2014 m. protrūkių skaičius, lyginant su 2013 m., sumažėjo 3 vnt. (27 %), taip pat sumažėjo susirgusiųjų asmenų skaičius 47 (43 %).

2.52. Įvertinus keletą pastarųjų metų duomenis, pastebimas ūmių žarnyno infekcijų protrūkių skaičiaus mažėjimas bei susirgusių asmenų skaičiaus mažėjimas. Dažniausios protrūkių priežastys – laikymo sąlygų, higienos, savikontrolės pažeidimai, kryžminė tarša.

• **Euro įvedimo įstatymo reikalavimų kontrolė**

2.53. Nuo 2014 m rugpjūčio 22 d. iki gruodžio 31 d. buvo atlikti 5974 patikrinimai (planuota – 5950 patikrinimų). Per visą 2014 m. kontrolės laikotarpį patikrinta 30 % daugiau prekybos subjektų nei viešojo maitinimo įmonių.

2.54. Iš 744 subjektų, pasirašiusių Geros verslo praktikos Memorandumą, 16 subjektų nustatyti pažeidimai.

2.55. Patikrinimai su pažeidimais sudarė 3,2 %. Daugiausia nustatyta, kad neteisingai suapvalinama kaina arba kainos nenurodytos dvejomis valiutomis. Kontrolės periodo pradžioje patikrinimai su pažeidimais sudarė 11 %, o gruodžio mėn. – jų skaičius sumažėjo iki 2,3 %.

2.56. Per 2014 m. gauti 33 skundai dėl kainų nurodymo litais ir eurais, iš kurių 10 pagrįstų. 2014 m. už Euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo pažeidimus ūkio subjektams taikyti 188 įspėjimai ir 6 baudos (150 Lt).

- ***Alkoholinių gėrimų kontrolė***

2.57. 2014 m. alkoholinius gėrimus gamino 71 (2013 m. – 72) gamybos įmonės, jose atlikta 90 patikrinimų. Iš jų 94 % be pažeidimų, lyginant su 2013 m. duomenis, pažeidimų skaičius mažėja (2013 m. atlikti 88 patikrinimai, iš jų 78 % be pažeidimų).

2.58. Dažniausiai vyravo bendri higienos reikalavimų pažeidimai (netinkamas maisto žaliavų laikymas, sandėliavimo patalpų valymas, priežiūra, blogas apšvietimas ar vėdinimas) ir savikontrolės principų pažeidimai (nereguliarus žurnalų pildymas).

2.59. 2014 m. paimti 194 alkoholinių gėrimų (vyno ir alaus) mėginiai ir atlikti 689 laboratoriniai tyrimai. Vyno visi mėginiai (41 vnt.) atitiko reikalavimus, o alaus iš 61 mėginio 10-yje nustatyta etilo alkoholio, rūgštingumo, spalvos ir sausų medžiagų kiekio pradinėje misoje neatitikimų.

2.60. 2014 m. VMVT kartu su Nacionaliniu maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutu pradėjo vykdyti alkoholinių gėrimų gamybos įmonių kokybės tyrimo laboratorijų atestacijas, per šį laikotarpį buvo atliktos 11 alkoholinių gėrimų kokybės tyrimo laboratorijų atestacijos.

- ***Medžiagų ir gaminių, besiliečiančių su maistu, kontrolė***

2.61. VMVT maisto tvarkymo subjektuose kontroliuoja medžiagų ir gaminių naudojimą, maisto produktų tvarkymo etapus, kuriuose naudojamos su maistu besiliečiančios medžiagos. 2014 m. dėl medžiagų ir gaminių, besiliečiančių su maistu, buvo patikrintos 120 mėsos gamybos įmonių (52,40 %), 52 žuvų įmonės (22,70 %), 51 pieno įmonė (22,27 %) ir 6 kiaušinių įmonės (2,62 %).

2.62. 2014 m. pradėta vykdyti Lietuvos Respublikoje medžiagų ir gaminių, besiliečiančių su maistu, gamybos įmonių kontrolė. 2014 m. buvo registruoti 86 šių medžiagų gamintojai, iš jų patikrinta – 68 (36,59 %). Patikrinimų, kurių metu nustatyti pažeidimai, skaičius sudarė 41,24 % nuo visų atliktų patikrinimų.

2.63. Įvertinus riziką, darytina išvada, kad didžiausią pažeidimų riziką sudaro importuojami iš trečiųjų šalių gaminiai, todėl numatoma atlikti daugiau laboratorinių tyrimų dėl medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maisto produktais.

- ***Viešojo maitinimo įmonių kontrolė***

2.64. 2014 m. maitinimo ir gėrimų teikimo veiklą (toliau – viešojo maitinimo veiklą) vykdė 9269 įmonės. 2013 m. veiklą vykdė 9150, o 2012 m. – 9180 viešojo maitinimo įmonės.

2.65. 2014 m. buvo patikrinta 7443 (80 %) viešojo maitinimo įmonių, iš kurių 4513 (46 %) patikrinimų su pažeidimais, lyginant su 2013 m. patikrinimų su pažeidimais padidėjo 5 % (buvo 41 %).

2.66. 2014 m. planinių patikrinimų metu buvo įvertintos 1951 viešojo maitinimo įmonės (21 %) dėl atitikties higienos reikalavimams (viešojo maitinimo įmonių vertinimo sistema). Aukščiausiais - 4 ir 5 balais įvertintos 63 %, 3 balais - 30 %, 1 ir 2 balais - 7 % viešojo maitinimo įmonės.

2.67. 2014 m. atlikus tikslinius patikrinimus:

- 179 (98 %) asmens sveikatos priežiūros įstaigų maisto tvarkymo skyriuose, 50 % patikrinimų metu nenustatyta pažeidimų,

- 115 (99 %) vaikų socialinės globos ir rūpybos įstaigų maisto tvarkymo skyrių, 38 % patikrinimų metu nenustatyta pažeidimų.

- 1035 (85 %) bendrojo ugdymo mokyklų maisto tvarkymo skyrių, 58 % patikrinimų metu nenustatyta pažeidimų

- 793 (86 %) ikimokyklinių įstaigų maisto tvarkymo skyrių, kurių 59 % patikrinimų metu nenustatyta pažeidimų.

- ***Didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių kontrolė***

2.68. 2014 m. VMVT valstybinę maisto kontrolę vykdė 20247 (2013 m – 20842) prekybos (didmeninės ir mažmeninės) įmonėse, iš jų mažmeninės prekybos įmonių buvo – 18408 (2013 m – 19058).

2.69. 2014 m. patikrintos 9047 (49 %) (2013 m. – 46%) mažmeninės prekybos įmonės ir 1055 (57%) (2013 m. – 57%) didmeninės prekybos įmonių. Tai 3% daugiau nei pernai, patikrinimų skaičiaus augimas susijęs su euro įvedimu, bei kainų nurodymo litais ir eurais kontrole. 2014 m. patikrinimai be pažeidimų mažmeninės prekybos įmonėse sudarė 69%, o 2013 m. – 68,1%.

2.70. Per 2014 m. buvo užregistruota 1717 vartotojų skundų dėl maisto sritį reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų prekybos įmonėse, tai sudarė 62 % (2013 m. – 65%) visų šių metų VMVT užregistruotų vartotojų skundų (2753). Prekybos įmonėse pagrįsti skundai sudarė 31% (2013 m. – 31 %)

2.71. 2014 m. buvo registruotos 245 turgavietės, iš jų 83 laikinosios prekyvietės. Registruoti 5036 asmenys, turintys maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimus, kurie prekiauja turgavietėse. Per 2014 m. buvo patikrinta 78% turgaviečių ir 30% turgaus prekiautojų veikla. Patikrinimai, kurių metu nustatyti teisės aktų reikalavimų pažeidimai, (turgavietėse ir prekiautojų) sudarė 22%, nuo visų patikrinimų skaičiaus (2013 m. – 27 proc., 2012 m.– 24 proc., 2011 m.– 32 proc.).

2.72. 2014 m. buvo užregistruotos 83 laikinosios prekyvietės (ūkininkų turgeliai), juose atliki 57 patikrinimai, iš jų patikrinimai su pažeidimais sudarė 25 proc., nuo visų patikrinimų atliktų laikinosiose prekyvietėse.

- ***Nealkoholinių gėrimų kontrolė***

2.73. 2014 m. nealkoholinius gėrimus (nealkoholinių gėrimų, giros, vaisių sulčių ir panašių produktų, natūralaus mineralinio vandens, šaltinio ir kito, pilstomo į butelius, vandens produkcija) gamino 30 gamybos įmonių, iš kurių patikrintos 24 (80 %) įmonės. Viso atlikti 39 patikrinimai.

Valstybinės nealkoholinių gėrimų gamybos įmonių kontrolės dinamika

Nealkoholinių gėrimų gamybos įmonės	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Subjektų skaičius	26	27	30	30
Patikrinimų skaičius	53	43	34	39
Patikrinimų be pažeidimų dalis	29 (54 %)	32 (74 %)	22 (65 %)	27 (69 %)

2.74. 2014 m., lyginant su 2013 m., nealkoholinių gėrimų gamybos įmonėse atliktų patikrinimų, kurių metu nenustatyta pažeidimų, skaičius padidėjo 4 %. 2014 m. buvo skirtas padidintas dėmesys vaisių sulčių ir panašių produktų ženklavimo reikalavimų laikymosi kontrolei, žymių pažeidimų nenustatyta.

• *Vaisių, džiovintų vaisių, daržovių ir riešutų kokybės ir ekologiškų produktų kontrolė*

2.75. 2014 m. buvo registruota 1659 maisto tvarkymo subjektų vykdančių prekybą vaisiais ir daržovėmis, juose atlikta 5575 patikrinimų. Dažniausiai pasitaikantys pažeidimai, nustatyti patikrinimų metu buvo susiję su netinkamu vaisių ir daržovių ženklavimu - 64 % visų pažeidimų.

2.76. 2014 m. VMVT, vykdydama ekologiškų maisto produktų valstybinę kontrolę, patikrino 315 (2013 m. - 77) maisto tvarkymo subjektų ir nustatė 54 (2013 m. – 31) ekologinę gamybą ir ženklavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus. 22 atvejais nustatyti ekologiškų produktų ženklavimo pažeidimai, 14 atvejų nustatyta vykdoma nesertifikuota veikla su ekologiškais produktais, 8 atvejais – klaidingai pateikiama nuoroda į produkto ekologiškumą, po 2 savikontrolės, atsekamumo ir produktų pardavimo reikalavimų. 6 mėginiuose nustatytos neleistinos ekologinėje gamyboje medžiagos.

2.77. Ištirti 44 ekologiškų vietinių ir įvežtų maisto produktų mėginiai. Iš jų 3 atvejais nustatytos medžiagos, neleistinos ekologinėje gamyboje: graikiškuose ekologiškuose apelsinuose nustatyto pesticido chlorpirifoso likutis, ekologiškuose žieminiuose kviečiuose rastas pesticido metilpirimifoso likutis ir ekologiškose kraujažolėse nustatytas DEET.

2.78. 2014 m. vykdant valstybinę riešutų, džiovintų vaisių ir jų produktų kontrolę rinkos įmonėse, nustatyta, kad 48 atvejais šie maisto produktai neatitiko teisės aktų keliamų reikalavimų, o maisto produktų gamybos įmonėse nustatytas tik 1 neatitikimo atvejis. Atsižvelgiant į tai, būtina kontrolę orientuoti į importuojamų ir įvežamų produktų kontrolę.

• *Augalinio maisto taršos stebėsenos programos vykdymas*

2.79. 2014 m. vykdant augalinio maisto produktų taršos stebėsenos programą buvo atrinkti 698 mėginiai laboratoriniams tyrimams dėl pesticidų, sunkiųjų metalų, furanų ir kitų teršalų likučių nustatymo – programa įvykdyta 96,9%.

2.80. Ištirtuose 484 mėginiuose pesticidams nustatyti, 227 mėginiuose (46,9%) pesticidų likučiai neviršijo didžiausių leistinų normų, pesticidų likučių nerasta 253 mėginiuose (52,3%), tuo tarpu 5 mėginiuose (1%) viršijo didžiausias leistinas normas.

2.81. programos metu tirti produktai, kuriuose nustatyta neatitiktis teisės aktų reikalavimams sudaro 1,6 %, lyginant su 2013 metais nustatytų neatitikimų padaugėjo 8 atvejais. Šiais metais atlikti 3 ekologinių produktų tyrimai, kuomet buvo nustatyti pesticidai, tačiau nustatytas kiekis neviršijo ne ekologiškiems produktams leidžiamo didžiausio leistino kiekio.

- ***Duonos ir pyrago, miltinės ir kreminės konditerijos įmonių kontrolė***

2.82. 2014 m. duonos ir pyrago, miltinės ir kreminės konditerijos gaminius gamino 484 (2013 m. – 467) gamybos įmonės, iš jų patikrintos 432 įmonės (89,2 %).

Duonos ir pyrago, miltinės ir kreminės konditerijos gamybos įmonių tikrinimo kontrolė

Metai	Atlikti patikrinimai	Be nustatytų pažeidimų
2012	594	164 (27,6 proc.)
2013	662	193 (28,2 proc.)
2014	692	275 (39,7 proc.)

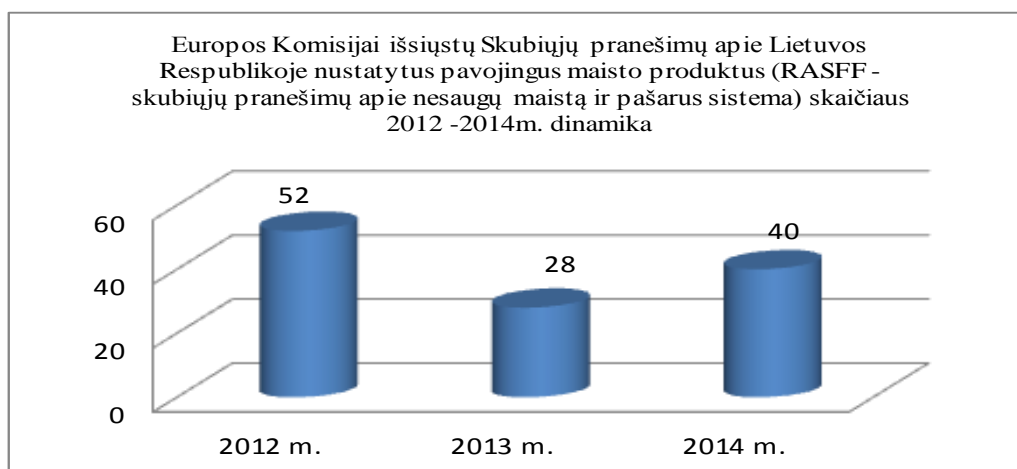
2.83. Duonos ir pyrago, miltinės ir kreminės konditerijos įmonėse daugiausiai nustatyta bendrų higienos pažeidimų, savikontrolės, technologijų, produktų pažeidimų. Dėl pažeidimų 9 įmonių veikla buvo laikinai sustabdyta.

2.84. 2014 m. tikslinių patikrinimų metu prekybos įmonėse buvo atrinkti 15 batonų mėginiai sorbo ir benzoinės rūgšties kiekio nustatymui, tyrimų rezultatai visais atvejais atitiko įmonėse patvirtintų batonų receptūrų deklaruojamus rodiklius. Prekybos įmonėse buvo atrinkti 3 pavadinimų duonos ir 2 pavadinimų batonų gaminių mėginiai jodo kiekiui nustatyti. Ištyrus duonos ir batonų mėginius nustatyta, kad deklaruotas druskoje jodo kiekis išlieka.

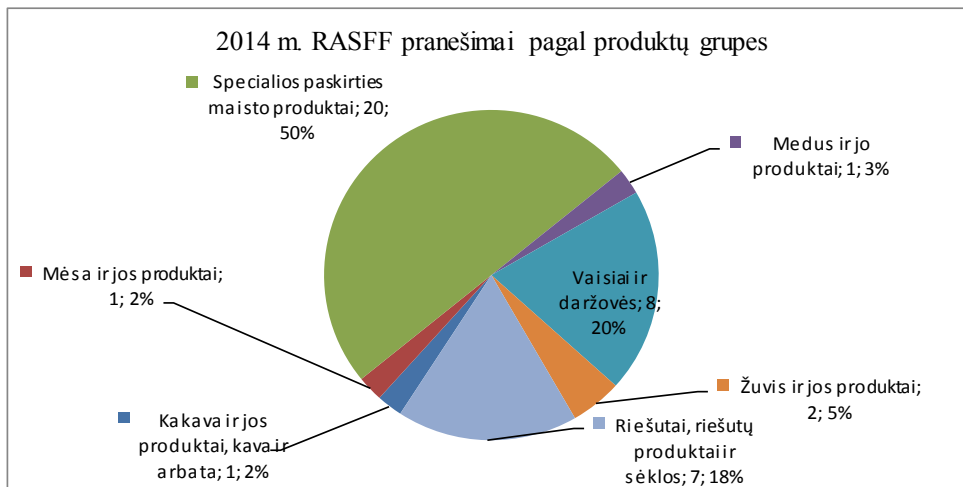
2.85. Atlikus 49 duonos ir pyrago, konditerinių gaminių laboratorinę kontrolę buvo nustatyti 8 pažeidimai: po 1 atvejį neatitiko jusliniai rodikliai, priemaišos, akrilamidas ir 5 mėginiuose – nustatytas patogenas Salmonella.

- ***Europos Komisijos Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistemos analizė***

2.86. VMVT 2014 m. Europos Komisijai išsiuntė **40** skubių pranešimų dėl nesaugaus maisto. Iš viso išsiųsta **30** skubių pranešimų dėl pažeidimų, nustatytų rinkos kontrolės metu, ir **10** skubių pranešimų dėl pažeidimų, nustatytų importo kontrolės metu.

2.87. Dažniausiai VMVT informavo Europos Komisiją apie šias nesaugių produktų grupes: specialios paskirties maisto produktus – 20, vaisius ir daržoves – 8, riešutus, riešutų produktus ir sėklas – 7 ir kt.

3. PASIENIO MAISTO IR VETERINARINĖ KONTROLĖ

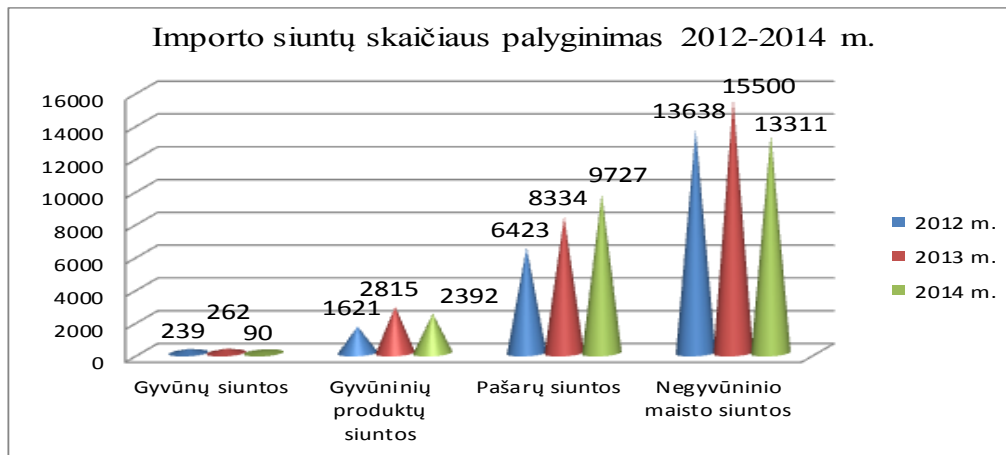
Strateginio veiklos plano 3 tikslas:

Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvą ir į ES, taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos VMVT kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nekeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai

Vykdamas valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą buvo vykdomos pasienio maisto ir veterinarinės importo bei tranzito kontrolės procedūros, taip pat vykdomas eksportuojamų gyvūninių maisto produktų siuntų sertifikavimas.

• *Importo, tranzito ir eksporto kontrolė*

3.1. 2014 m. bendras per pasienio veterinarijos postus (PVP) importuojamų siuntų skaičius, lyginant su 2013 m., sumažėjo 4,6 %. Tame skaičiuje gyvūnų siuntų skaičius sumažėjo 66 %, gyvūninių produktų importo siuntų skaičius sumažėjo 15 %, o negyvūninio maisto siuntų skaičius – 14 %. Tuo tarpu pašarų siuntų importas, lyginant su 2013 m., padidėjo 17 %.

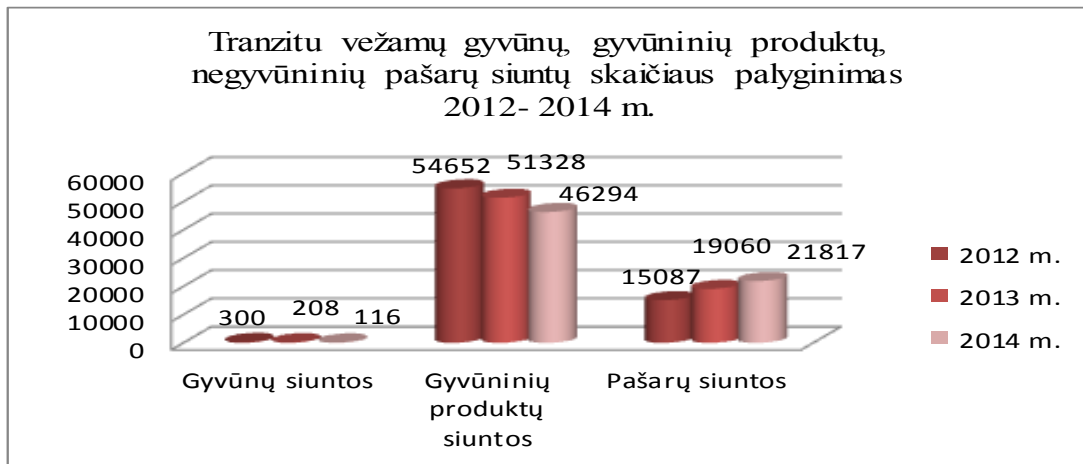
3.2. Importuoti žuvininkystės produktai, pieno produktai, medus, sūdytos žarnos, žaliava kolageno gamybai. Gyvūniniai produktai žmonių maistui buvo importuojami iš Kinijos, JAV, Vietnamo, Argentinos, Kanados, Urugvajaus, Čilės, Tailando, Filipinų, Maroko, Peru, N. Zelandijos, Indijos, Rusijos, Kazachstano, Ukrainos, Baltarusijos, Pakistano, Uzbekistano.

3.3. Šalutiniai gyvūniniai produktai augintinių ėdalui gaminti, šunų, kačių ėdalas, žuvų miltai, vilna, galvijų odos, lydyti riebalai biodizelinui gaminti, kazeinas techniniams tikslams, medžioklės trofėjai, kraujo serumas, buvo importuojami iš N. Zelandijos, Kanados, Maroko, Mauritanijos, Brazilijos, Rusijos, Baltarusijos, Moldovos, Izraelio, Indijos, Kirgizijos, Azerbaidžano, Pietų Afrikos Respublikos.

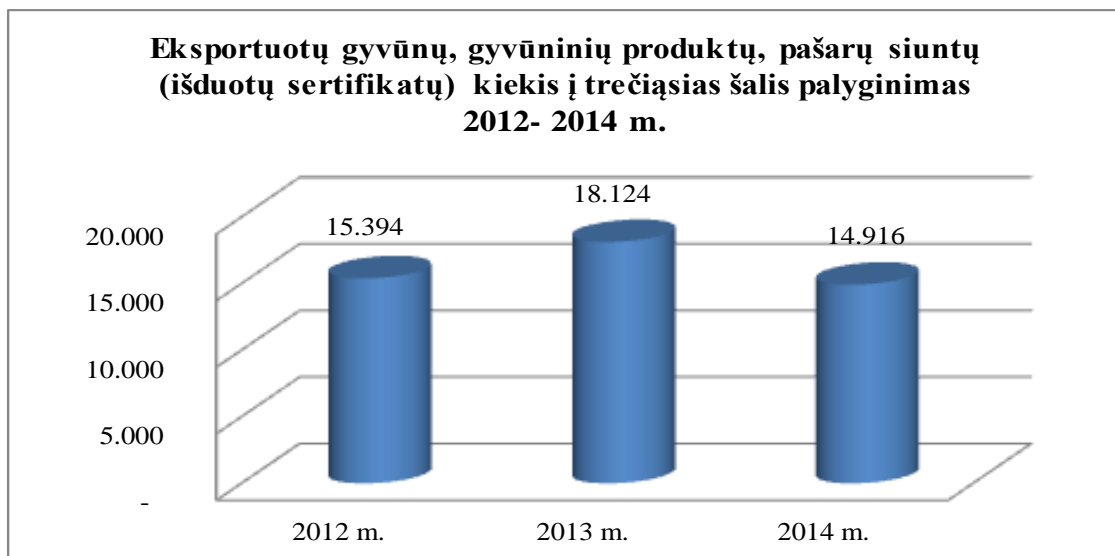
3.4. 2014 m. iš viso per PVP buvo importuota 13 311 negyvūninio maisto siuntų. Iš jų 14 485 siuntos negyvūninio maisto, kuriam taikoma sustiprinta kontrolė.

3.5. 2014 m. bendras per PVP tranzitu vežamų siuntų skaičius sumažėjo 3 %. Palyginus su 2013 m., pastebėta, kad tranzitu vežamų gyvūnų skaičius sumažėjo 44 %, tai pat 10 % sumažėjo tranzitinių gyvūninių produktų siuntų skaičius, tuo tarpu pašarų siuntų skaičius išaugo 14 %. Tranzitu iš Kaliningrado srities į Rusiją vežtos net 73 galvijų siuntos (4240 vnt.).

3.6. Tranzitu buvo vežami žuvininkystės produktai, pieno produktai, mėsos gaminiai ir mėsos konservai, medus, kiaušiniai, paukštiena, jautiena, kiauliena, arkliena, aviena, sūdytos žarnos, kolagenas, žuvų miltai, perdirbti gyvūniniai baltymai, pašarai, kurių sudėtyje yra gyvūninės (kilmės) medžiagų iš Rusijos, Baltarusijos, Vietnamo, Ekvadoro, Brazilijos, Peru, JAV, Indijos, Seišeliai, Tailando, Argentinos, Čilė, Kinijos, Mauritanijos, Urugvajaus, Australijos, Maroko, N. Zelandijos, Islandijos, Kanados.

3.7. 2014 m. Eksportuotų siuntų (išduotų veterinarinių sertifikatų) skaičius, lyginant su 2013 m. sumažėjo 18%. Daugiausia tam įtakos turėjo 2014 m. rugpjūčio 7 d. Rusijos paskelbtas embargas, kuriuo buvo uždrausta įvežti ir vežti tranzitu per Rusijos teritoriją iš Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos šalių narių VMVT kontroliuojamas prekes pagal nutarimu patvirtintą sąrašą.

4. MOKSLINIS RIZIKOS VERTINIMAS IR LABORATORINĖ KONTROLĖ

Strateginio veiklos plano 4 tikslas:

Užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės nustatymą

Vykdam valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą šį strateginį tikslą įgyvendina VMVT pavaldi institucija – Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (toliau – Institutas).

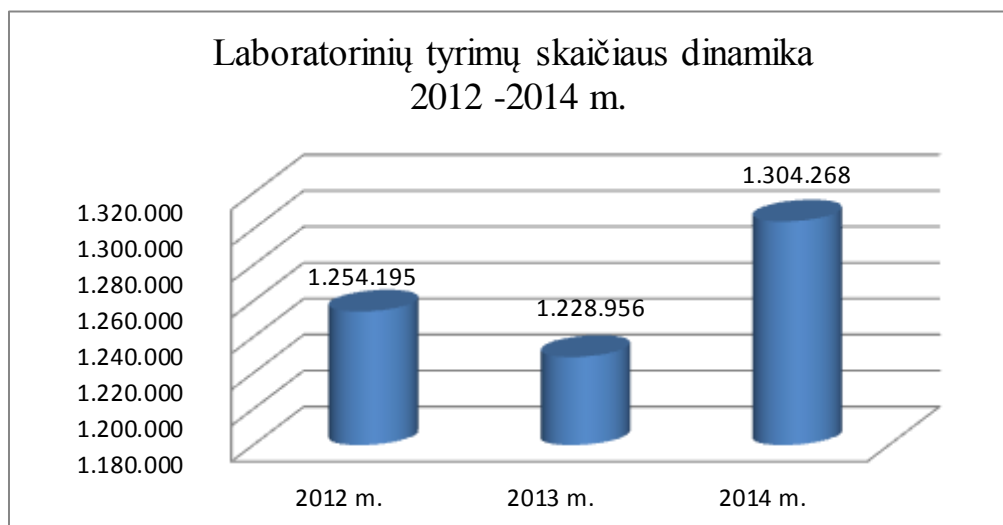
Institutas, įgyvendindamas maisto ir pašarų saugos bei kokybės, gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės programas, atlieka laboratorinius tyrimus ir jų rezultatų vertinimą, teikia

mokslinę ir techninę pagalbą - rengia ir teikia rizikos vertinimus, mokslines nuomones. Aktyviai dalyvauja tarptautinio referentinių laboratorijų tinklo veikloje. Atlieka ekspertizes, užtikrinant veterinarinių vaistų ir biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės rodiklius. Teikia rekomendacijas ir konsultacijas maisto saugos ir kokybės, bendraisiais mitybos, gyvūnų užkrečiamųjų ligų klausimais, 2014 m. Institutui priskirta nauja funkcija – notifikuojamų maisto papildų ir tam tikrų specialios paskirties maisto produktų vertinimas.

• **Mokslinis rizikos vertinimas ir laboratorinė kontrolė**

4.1. 2014 m. sausio 23 d. įsigaliojo VMVT direktoriaus 2014-01-16 įsakymu Nr. B1-22 „Dėl Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus tvarkos aprašas. 2014 m. Institutui pranešta apie 6892 Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus. Per 2014 metus išnagrinėta 1511 produktų, o baigti nagrinėti – 628 maisto papildai. 2014 metų antrojoje pusėje pranešimų apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus skaičius ėmė sparčiai didėti ir gruodžio mėnesį notifikuotų maisto papildų skaičius pasiekė 2775.

4.2. 2014 m. Institute atlikti 1 304 268 laboratoriniai tyrimai, iš kurių 868 395 (67 %) buvo valstybiniai ir 435 873 (33 %) ūkio subjektų savikontrolės tyrimai. Lyginant su 2013 m., savikontrolės tyrimų 2014 metais padaugėjo 6,13 %

4.3. 2014 metais iš atliktų valstybinių laboratorinių tyrimų teisės aktų neatitiko 0,22 % maisto produktų ir 0,83 % užkrečiamųjų gyvūnų ligų tyrimų rezultatai. Apibendrinus gautus duomenis galima teigti, kad LR rinkoje esantys maisto produktai yra kokybiški ir atitinka teisės aktų reikalavimus, taip pat gyvulių sergamumo lygis yra žemas.

Tyrimai	2013 m.	2014 m.
	Bendras mėginių tyrimų skaičius, (iš jų teigiami, %)	Bendras mėginių tyrimų skaičius, (iš jų teigiami, %)
Savikontrolės	355 701 (2.8 %)	435 873 (2.44 %)

<i>mėginių tyrimai</i>		
<i>Valstybinių mėginių tyrimai</i>	873 255 (0.7%)	868 395 (0.59%)
<i>Iš viso:</i>	1 228 956 (1.3%)	1 304 268 (1.21 %)

4.4. 2014 m. vykdant sustiprintą kiaulių ir šernų stebėseną ir kontrolę dėl afrikinio kiaulių maro (AKM), buvo ištirti 75 555 naminių kiaulių bei šernų kraujo ir organų mėginiai AKM nustatyti, iš jų 194 mėginiuose nustatytas AKM (2013 m. buvo atlikta tik 17 514 AKM tyrimų).

4.5. Įgyvendinat gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programą, 2014 m. atlikta 477 261 tyrimas:

- pasiutligės stebėsenos ir patvirtinimo - 630 tyrimų,
 - pasiutligės oralinės vakcinacijos efektyvumo įvertinimas – 3 458 tyrimai,
 - galvijų bruceliozės stebėseną – 287 518 tyrimų (lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 10,43 % mažiau),
 - enzootinės galvijų leukozės stebėseną – 80 871 tyrimas (lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 13,11 % mažiau),
 - snukio ir nagų ligos stebėseną - 598 tyrimai (lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 2,57 % daugiau),
 - mėlynojo liežuvio ligos stebėseną – 2 926 tyrimai (lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 1,78 % mažiau),
 - klasikinio kiaulių maro stebėseną – 16 050 tyrimų.
- Iš visų šių tyrimų, teigiamų atvejų nustatyta 1322 tyrimų metu, t.y. 0,3 %.

4.6. Atliekant veterinarinių vaistų, pateiktų registracijai, registracijos atnaujinimui ir keitimams, sąrankų ekspertizę, 2014 m. užregistruoti 73 veterinariniai vaistai, 68 veterinariniams vaistams atnaujinta registracija, 698 veterinariniams vaistams atlikti sąrankų keitimai. Iš viso 2014 m. Lietuvos Respublikos Veterinarinių vaistų registre buvo 1354 veterinariniai vaistai.

4.7. Vykdant veterinarinės paskirties biocidų vertinimą, autorizaciją ir registraciją, 2014 m. Lietuvoje autorizuotas 21 veterinarinis biocidinis produktas, atnaujinta 8 veterinarinių biocidinių produktų autorizacija, pakeistos 4 veterinarinių biocidinių produktų sąrankos. Iš viso 2014 m. Lietuvos Respublikos Veterinarinių biocidinių produktų sąrašė buvo 135 veterinariniai biocidiniai produktai.

4.8. Siekiant užtikrinti, kad Institutas atitiktų standartą LST EN ISO/IEC 17025 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“ ir tinkamai vykdytų jam pavestas užduotis, 2014 m. Institute Vokietijos akreditavimo tarnybos DAkkS ekspertai atliko išorinius auditus ir patikrino 76 laboratorinių tyrimų metodus, bei procedūras (planuotas rodiklis – 14). Tai sąlygojo tokie veiksniai, kaip FVO misijų rekomendacijos, poreikis rinktis jautresnius metodus, oficialios valstybinės kontrolės vykdymui, užsakovų poreikių tenkinimas.

5. GYVŪNŲ UŽKREČIAMŪJŲ LIGŲ STEBĖSENOS IR KONTROLĖS PROGRAMA

Strateginio veiklos plano 5 tikslas:

Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas

- **Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę**

5.1. 2014 metais atliktas 477 261 tyrimas pagal gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programą, iš kurių teigiamų atvejų nustatyta 1322, t.y. 0,3 %. Mėginių ėmimo planas viršytas dėl afrikinio kiaulių maro protrūkių ir padidinto kiaulių ir šernų mėginių tyrimo AKM skaičiaus. Atliekant AKM stebėseną buvo nustatyti 45 AKM atvejai laukinėje faunoje ir 6 – kiaulių laikymo vietose. Vykdamas bičių ligų stebėsenos programą, atlikti 83 tyrimai ir nustatytas vienas amerikinio puvinio atvejis. Atliekant mėlynojo liežuvio ligos tyrimus, ūkiniams gyvūnams nustatyti antikūnai.

Daugiau labai pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų 2014 metais nenustatyta.

5.2. Aujeskio ligos stebėseną – atlikti 7078 tyrimai, lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 25,79 % daugiau, kiaulių vezikulinės ligos stebėseną - 1355 tyrimai, lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 0,95 % mažiau, paukščių gripo stebėseną - 945 tyrimai, lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 3,62 % daugiau, Šmalenbergo viruso stebėseną – 59 tyrimai, lyginant su 2013 metais tyrimų atlikta 57,25 % mažiau. Vykdamas bičių ligų stebėsenos programą – atlikti 83 tyrimai.

5.3. 2015 metams parengtos 5 gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamos iš ES lėšų, kontrolės programos šioms ligoms: paukščių gripas, mėlynojo liežuvio liga, užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos, pasiutligė, afrikinis kiaulių maras.

5.4. 2014 m. dėl AKM pagal planą numatyta ištirti 20 000 kiaulių ir šernų mėginių, tačiau dėl nustatytų šios ligos protrūkių kiaulių laikymo vietose ir šernuose buvo ištirta 29 369 kiaulių ir 16 501 šernų mėginiai. Koofinansavimo programos įgyvendinimas 229 proc.

5.5. 2014 m. Lietuvoje buvo vykdomos 5 užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programos: paukščių gripo, mėlynojo liežuvio ligos, užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų, pasiutligės, afrikinio kiaulių maro. Šios programos įvykdytos iš dalies- oralinė vakcinaciją nuo pasiutligės išmėtant jaukus su vakcina -100 proc., vakcinacijos efektyvumo įvertinimas imant žandikaulio ir kraujo mėginius- atitinkamai 96 ir 40 proc.

6. VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS VEIKLOS EFEKTYVUMAS

Strateginio veiklos plano 6 tikslas:

Užtikrinti Tarnybos veiklos efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo jos vykdoma valstybine kontrole ir veikla

Vykdamas valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą VMVT įgyvendina strateginę paslaugų kokybės gerinimo kryptį, apimančią ūkio subjektų konsultavimo ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimą, organizacijos veiklos gerinimą ir jos efektyvumo užtikrinimą, bendradarbiavimą su socialiniais partneriais ir kitomis suinteresuotomis visuomenės grupėmis.

VMVT valstybinę maisto ir veterinarinę kontrolę organizuoja vadovaudamasi Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17020:2012 „Atitikties įvertinimas. Bendrieji įvairių tipų kontrolės įstaigų

veikimo kriterijai“ reikalavimais. Šiuo metu visoms VMVT pagal kompetenciją priskirtoms kontrolės sritims yra parengti standartiniai veiklos tikrinimo procedūrų aprašai ir patikrinimo aktų klausimynai.

Vidaus audito skyrius (toliau – VAS) sistemingai ir visapusiškai, vertinant rizikos valdymą ir vidaus kontrolę, teikia VMVT, Institutui veiklos gerinimo ir efektyvumo didinimo rekomendacijas.

• **VMVT vidaus auditai**

6.1. 2014 m. buvo atlikta 12 planinių vidaus auditų ir pateiktos 202 veiklos tobulinimo rekomendacijos, iš jų VMVT teritorinėms VMVT - 190 rekomendacijų.

6.2. Atlikti **3 Veiklos ir valdymo vidaus auditai**, kurių metu audituota 11 teritorinių VMVT ir pateiktos 87 rekomendacijos, bei VMVT Oralinės laukinių gyvūnų vakcinacijos nuo pasiutligės programai skirtų lėšų panaudojimo auditas ir pateikta 1 rekomendacija.

6.3. Atlikti **8 Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės įvertinimo auditai**, kurių metu audituota 23 teritorinės VMVT ir VMVT Pasienio maisto ir veterinarinės kontrolės skyriaus ir 1 PVP veikla, pateikta 114 rekomendacijų.

Metai	Planinių auditų skaičius	Neplaninių auditų skaičius	Iš viso
2011	14	10	24
2012	15	7	22
2013	11	8	19
2014	12	12	24

6.4. Vykdamas VMVT direktoriaus pavedimus, 2014 m. buvo atlikta 12 neplaninių vidaus auditų. Parengta 11 Pažymų dėl atliktų tyrimų.

6.5. Pažangos stebėjimas (poauditinė veikla) buvo atliekamas VMVT skyriuose, PVP ir VMVT teritorinėse VMVT, kuriose buvo atlikti vidaus auditai.

Atlikus rekomendacijų įgyvendinimo kontrolę, buvo surašytos pažymos apie vidaus audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą. VAS vadovas, atsižvelgdamas į vidaus audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo reikšmingumą, priimdavo sprendimą dėl pažangos stebėjimo procedūros, atlikti pažangos stebėjimą kito vidaus audito metu arba atlikti atskirą vidaus auditą.

6.6. VMVT veikla reguliariai vertinama Europos Komisijos Maisto veterinarijos tarnybos (FVO) auditų metu. 2014 m. vykdyti 4 FVO auditai dėl:

- šalies profilio (*Country profile*) atnaujinimo (bendrasis apžvalgos auditas);
- su afrikiniu kiaulių maru susijusių gyvūnų sveikatos kontrolės priemonių įgyvendinimo;
- šalutinių gyvūninių produktų (ŠGP) ir jų gaminių atsekamumo;
- mėsos, mėsos produktų ir pusgaminių, sudėtinių produktų atsekamumo po skerdimo oficialios kontrolės vykdymo.

6.7. Reikšmingų neatitikčių FVO auditų metu nebuvo nustatyta. Bendrojo apžvalgos audito metu atsiskaityta dėl 34 rekomendacijų įgyvendinimo, iš jų 16 rekomendacijų įgyvendintos, 18

rekomendacijų įgyvendinimas tęsiamas, tačiau nėra nei vienos rekomendacijos, kurios įgyvendinimui reikia imtis veiksmų

- **Bendradarbiavimas maisto ir veterinarinės kontrolės klausimais**

6.8. Tobulinant valstybinę maisto kontrolę, atsižvelgiant į atitinkamos trečiosios šalies reikalavimus, 2014 m. VMVT priėmė:

- JAV Maisto ir vaistų agentūros (FDA) auditą, kurio metu buvo tikrinamos pieno įmonės, eksportuojančios produkciją į JAV, bei

- Ukrainos valstybinės veterinarijos ir fitosanitarijos tarnybos inspektorių vizitą, siekiant įvertinti vietoje vykdomą valstybinę kontrolę, kad būtų leistas mėsos produktų ir gyvūnų augintinių ėdalo eksportas.

6.9. 2014 m. VMVT specialistai vykdydami derybas dėl gyvūninių produktų eksporto, susirašinėjo bei derino veterinarinių sertifikatų reikalavimus su 40 valstybių.

6.10. 2014 m. suderinti veterinarijos sertifikatai dėl paukštienos ir pieno produktų eksporto į Honkongą, šviežios jautienos, jos pusgaminių, mėsos konservų, paukštienos, kitų mėsos bei žuvininkystės produktų eksporto į Libaną, jautienos, jos pusgaminių, mėsos ir žuvininkystės produktų eksporto į Serbiją, ir dėl jautienos eksporto į Egiptą.

6.11. Per 2014 m. sėkmingai baigti vykdyti 3 Europos Sąjungos finansuojami projektai:

- kartu su Jungtinės Karalystės Maisto ir aplinkos tyrimų agentūra (FERA) bei Lietuvos Valstybine augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos įgyvendintas Dvynių projektas Moldovoje „*Parama Moldovai augalinių maisto produktų saugos norminių dokumentų srityje*“;

- kartu su Vengrijos Respublikos kaimo plėtros ministerija įgyvendintas Dvynių projektas Serbijoje „*Gėbėjimų stiprinimas maisto saugos ir gyvūnų gerovės srityse*“;

- kartu su Prancūzijos standartizacijos asociacija (AFNOR), France Veterinaire International (FVI), Latvijos maisto ir veterinarijos tarnyba (PVD), Lenkijos akreditavimo centru, Italijos konsultacine įmone Opera Scarl bei Cardino (Belgija) įgyvendintas Techninės paramos teikimo Baltarusijai projektas „*Kokybės infrastruktūra Baltarusijoje – maisto sauga*“.

6.12. 2014 m. vykdyti 3 Europos Sąjungos finansuojami projektai:

- trumpalaikis Dvynių projektas Bosnijoje ir Hercegovinoje „*Parama žemės ūkio ir maisto produktų eksporto į ES didinimui Bosnijoje ir Hercegovinoje*“.

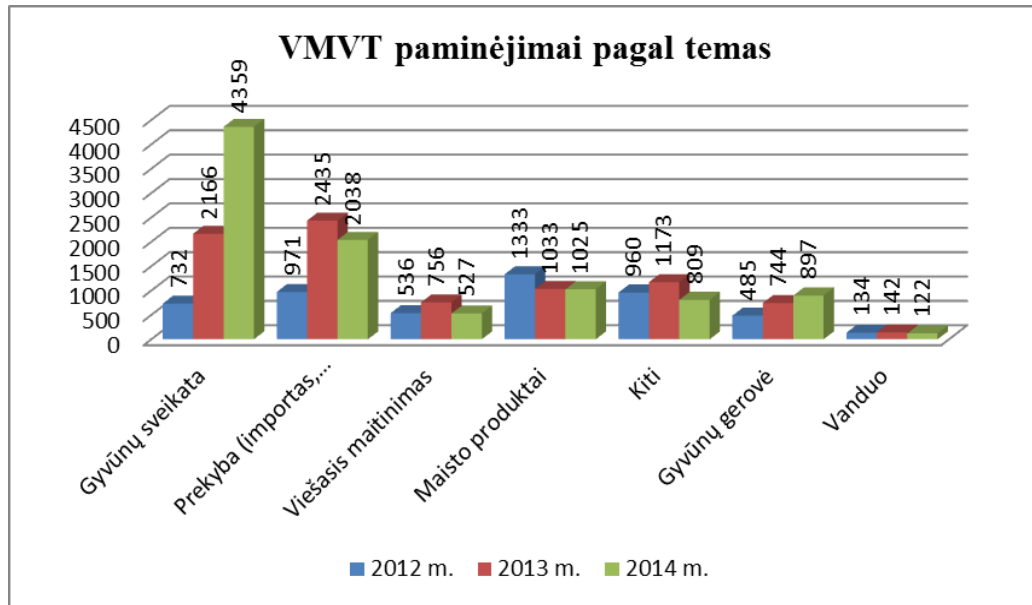
- kartu su Vokietijos konsultacine grupe GFA, Slovėnijos kokybės ir metrologijos institutu, Jungtinės Karalystės prekybos standartų institutu vykdytas Techninės paramos teikimo projektas „*Serbijos rinkos priežiūros sistemos ne maisto ir maisto produktų srityje sustiprinimas*“;

- kartu su Opera Scarl (Italija) vykdytas Europos Komisijos projektas pagal programą Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga tema „*Maisto higiena ir įmonėms taikomas lankstumas*“. 2014 m. VMVT suorganizavo mokymus Lietuvoje „Maisto higiena ir įmonėms taikomas lankstumas“ Europos Sąjungos šalių ekspertams.

- **Viešieji ryšiai ir informacijos teikimas**

6.13. 2014 metais VMVT interneto svetainėje buvo paskelbta 440 pranešimų spaudai, iš jų kiekvienas perskaitytas vidutiniškai po 726 kartus. Iš viso per ataskaitinį laikotarpį buvo užregistruoti daugiau kaip 300 tūkst. VMVT internetinio puslapio lankytojų, fiksuota vidutiniškai 2,8 tūkst. apsilankymų per dieną.

6.14. Įvairiose žiniasklaidos priemonėse per 2014 metus VMVT buvo paminėta 9 777 kartus. Iš jų – 9 212 (94 %) buvo neutralūs, 377 (3 %) – teigiami atsiliepimai, 188 (1 %) publikacijose VMVT buvo paminėta iš neigiamos pusės.

6.15. 2014 metais sukurta VMVT paskyra socialiniame tinkle „Facebook“ – tai galimybė su žmonėmis bendrauti tiesiogiai, informaciją pateikti tiesiogiai, neiškreiptą ir neinterpretuotą žiniasklaidos. Kasdien prie Facebook'o prisijungia 46 proc. visų šalies interneto naudotojų (TNS tyrimo, atlikto 2014 m. vasario – balandžio mėn., duomenys).

6.16. Per 2014 m. šiame tinkle VMVT naujienas sekė 1 325 sekėjai (vartotojai, visuomeninės organizacijos, valstybinės institucijos, žiniasklaidos atstovai).

6.17. 2014 m. parengta ir patalpinta interneto svetainėje 12 naujienlaiškių, kuriuose plačiau apžvelgti kiekvieno mėnesio svarbiausi įvykiai, įdomesnės publikacijos, pateikti kontrolės rezultatai, teisės aktų pakeitimai ir kt.

6.18. 2014 metais parengtos rekomendacijos ugdymo įstaigų ir valgyklų vadovams „Kaip paruošti saugų maistą vaikų darželiuose ir mokyklose“, „Skanus ir naudingas užkandis į mokyklą ir darželį“.

- **Atsakymai į klausimus, konsultavimas**

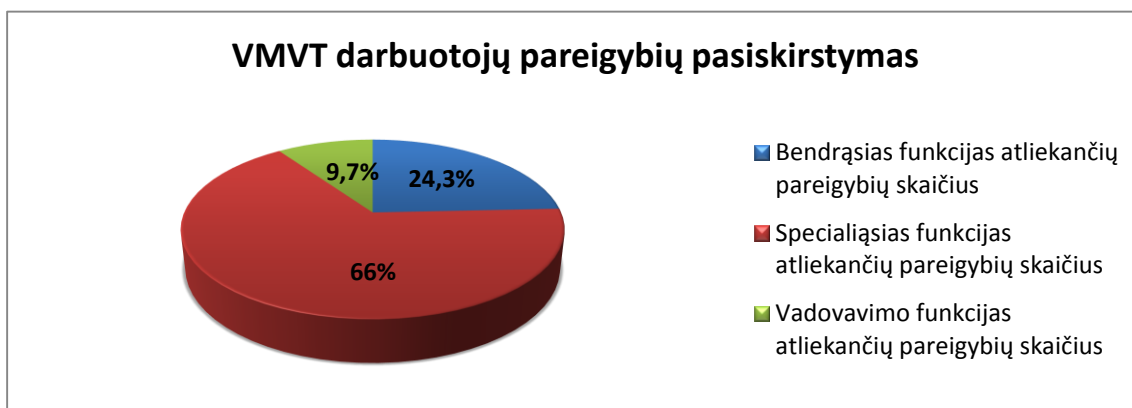
6.19. Per 2014 m. buvo gauta 223 žurnalistų ir 1 466 vartotojų ir verslininkų klausimų. Daugiausiai vartotojų klausimų buvo susiję su teisės aktų pasikeitimų reikalavimais, viešojo maitinimo, prekybos ar maisto produktų gamybos sąlygomis, norint pradėti verslą. Žurnalistai daugiausiai teiravosi valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės rezultatų ir aktualijų.

6.20. Per ataskaitinį laikotarpį nemokamu VMVT telefono numeriu buvo suteiktos 4 207 konsultacijos. Vertinant užduodamus klausimus, daugiausiai teikta su verslo vykdymu susijusių konsultacijų – 85% visų gautų paklausimų. Kiti 15% paklausimų sudaro vartotojų klausimus, susijusius su asmeniniu vartojimu.

6.21. 2014 m. buvo suteikta 33 % daugiau verslo konsultacijų nei 2013 m.

- **Personalo valdymas**

6.22. 2014 m. VMVT darbuotojų ir specialistų skaičius, tenkantis vienam VMVT administracijos darbuotojui sudarė 9,5 darbuotojo (optimali reikšmė – ne mažiau kaip 5 darbuotojai).

6.23. 2014 m. buvo siekiama, kad 90 % darbuotojams suteiktų mokymų kokybė ir efektyvumas būtų įvertinti gerai ir labai gerai. Gautas rezultatas pagal vertinimo rodiklius svyruoja nuo 96 % iki 99 %.

6.24. 2014 m., atlikus išeinančių iš VMVT darbuotojų nuomonės tyrimo analizę, skaičiuotas savanoriškos VMVT darbuotojų kaitos rodiklis siekė 5% (2013 m. – 4,47 proc.). Manoma, kad šiam rodikliui svyruojant nuo 3 iki 5 proc. personalo tekamumas yra normalus. Tačiau neženkliam rodiklio padidėjimui turėjo įtakos VMVT pareigybėms priskirtų bendrosios srities funkcijų peržiūrėjimas ir optimizavimas, kurio metu dalis VMVT darbuotojų atsistatydino savo noru. Atlikus minėtą tyrimą paaiškėjo, kad pagrindinės priežastys sąlygojusios žmogiškųjų išteklių kaitą buvo:

- nepasitenkinimu darbo sąlygomis - 48% respondentų (iš kurių 43 % respondentai nurodė nepakankamą darbo užmokesčio priežastį, 15% respondentų teigė, kad didelis darbo krūvis, 9 % - nepakankamas skatinimas, 9 % - blogas mikroklimatas ir kt.);
- gautas geresnis darbo pasiūlymas – 16 %;
- asmeninės aplinkybės, sveikata – 15% ir kt.

- **Informacinių sistemų plėtra**

6.25. Siekiant pagerinti VMVT teikiamų viešųjų paslaugų kokybę ir perkelti VMVT teikiamas viešąsias paslaugas į elektroninę erdvę, 2014 m. pradėtas įgyvendinti projektas „Elektroninės paslaugos maisto ir veterinarinės kontrolės srityje“, kurio metu kuriama Integrali maisto ir veterinarijos informacinė sistema (IMVIS).

6.26. 2014 m. įgyvendinant projektą „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos veiklos efektyvumo didinimas, diegiant šiuolaikinę personalo ir dokumentų valdymo informacinę sistemą“, sukurta Personalo ir dokumentų valdymo sistema (PDVS), apmokyti darbuotojai. PDVS projektą numatoma užbaigti 2015 m.

6.27. 2014 m. drauge su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos VMVT partnerio teisėmis dalyvavo projekte „Muitinės deklaracijų pateikimo elektroniniu būdu taikant „vieno langelio“ principą elektroninė paslauga“. Projekto metu kuriama e-paslaugų integruota IS, įgyvendinus projektą VMVT bus sudarytos sąlygos automatiškai keisti informacija apie Pasienio veterinarijos postuose bei muitinės postuose priimtus sprendimus kontroliuojamų siuntų atžvilgiu.

**PROGRAMOS „VALSTYBINĖ MAISTO IR VETERINARINĖ KONTROLĖ“
ĮGYVENDINIMO REZULTATAI**

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
<i>1 tikslas. Užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę</i>				
R-04-02-01-01	Galvijų bandų sveikatingumo didėjimas (bandų, kurios siekia gauti bandų, neapimtų galvijų tuberkuliozės, leukozės ir bruceliozės, statusą), (proc.)	99	97	98 %
R-04-02-01-02	Ūkinių gyvūnų registravimo ir identifikavimo pažeidimų gyvulių laikymo vietose mažėjimas (proc.)	43	17,9	158 %
R-04-02-01-03	Gyvūnų gerovės reikalavimų laikymasis jų transportavimo metu (proc.)	98,5	98,5	100 %
R-04-02-01-04	Pašarų tvarkymo subjektų, tinkamai vykdančių teisės aktų reikalavimus, dalis bendrame šiai veiklai patvirtintų subjektų skaičiuje (proc.)	83	82	99 %
R-04-02-01-05	Šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo gerėjimas (proc.)	60	71,2	119 %
R-04-02-01-06	Tinkamai teisės aktų reikalavimus vykdančių veterinarinius vaistus ir biocidus gaminančių ir teikiančių į rinką subjektų dalis (proc.) bendrame šiai veiklai registruotų subjektų skaičiuje	68,5	78,5	115 %
R-04-02-01-07	Kiaulių laikymo vietų dalis, kuriose tinkamai įgyvendinamos biosaugos priemonės (proc.)	99	76,4	77 %
<i>1 tikslo 1 uždavinys. Teikiant metodinę pagalbą ir vykdant rizikos analize pagrįstą valstybinę veterinarinę kontrolę, užtikrinti, kad gyvūnų gerovė ir sveikata, pašarai, veterinariniai vaistai ir</i>				

<i>biocidai, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymas atitiktų nustatytus saugos, kokybės ir kitus privalomuosius teisės aktų reikalavimus</i>				
P-04-02-01-01-01	Ūkio subjektų patikrinimų dėl gyvūnų gerovės, sveikatingumo, ženklavimo ir identifikavimo skaičius	30 600	25 249	83 %
P-04-02-01-01-02	Pašarų tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius	6 450	5 681	88 %
P-04-02-01-01-03	Ištirtų pašarų mėginių skaičius	1 200	1 128	94 %
P-04-02-01-01-04	Veterinarinių vaistų ir biocidų gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių, naudojimo, gyvūnams gydyti ir užkrečiamųjų gyvūnų ligų profilaktikai gyvūnų laikymo vietose, patikrinimų skaičius	2750	3 345	122 %
P-04-02-01-01-05	Paimtų mėginių dėl pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų skaičius	430 000	477 261	111 %
P-04-02-01-01-06	Pasiutligės atvejų skaičius	3	0	100 %
P-04-02-01-01-07	Suorganizuotų renginių ir mokymų, skirtų ūkinių gyvūnų laikytojams ir privatiems veterinarijos gydytojams, skaičius (vnt.)	150	129	86 %
P-04-02-01-01-08	Lietuvos teritorija apsaugota nuo ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų (proc.)	100	96,9	97 %
<i>2 tikslas. Užtikrinti apsaugą vartotojų interesų, susijusių su maisto sauga ir kokybe visuose maisto tvarkymo etapuose, įskaitant kovą su maisto klastotėmis, nelegalia prekyba</i>				
R-04-02-02-01	Maisto produktų ženklavimo pažeidimai, atsižvelgiant į bendrą patikrinimų skaičių, (proc.)	20	13,2	134 %
R-04-02-02-02	Mėginių, neatitikusių maisto produktų saugos ir kokybės reikalavimų, skaičius (proc.)	0,75	0,22	171 %
R-04-02-02-03	Skerdžiamų gyvūnų higienos proceso kontrolės nepatenkinamų rezultatų (proc.)	2	0,2	190 %
R-04-02-02-04	Didžiausius balus pagal vertinimo sistemą gavusių viešojo maitinimo įmonių procentas (iš patikrintų) (proc.)	35	63	180 %
R-04-02-02-05	Patikrintų maisto papildų tvarkymo subjektų dalis, tinkamai įgyvendinanti teisės aktų reikalavimus (proc.)	88	77	88 %
<i>2 tikslo 1 uždavinys. Teikiant metodinę pagalbą, vykdant efektyvų rizikos vertinimą ir valstybinę maisto kontrolę, užtikrinti, kad tiekiamas rinkai maistas atitiktų teisės aktų nustatytus saugos, kokybės, ženklavimo ir kitus privalomus reikalavimus, nustatyti maisto klastojimo ir nelegalios</i>				

<i>prekybos atvejus</i>				
P-04-02-02-01-01	Maisto tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius, atsižvelgiant į rizikos vertinimo duomenis	27 800	27 454	99 %
P-04-02-02-01-02	Sprendimų dėl nesaugaus maisto, produktų sustabdymo ir uždraudimo tiekti į Lietuvos rinką, skaičius	2 350	2 580	110 %
P-04-02-02-01-03	Nustatytų maisto klastojimo, Reklamos įstatymo ir ženklinimo pažeidimų (vartotojų klaidinimo) atvejų skaičius	1 000	671	67 %
P-04-02-02-01-04	Pagrįstų vartotojų skundų dėl maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo skaičius	930	849	91 %
P-04-02-02-01-05	Tarnybos bendruoju telefonu pateiktų konsultacijų skaičius	2 100	4 207	200 %
P-04-02-02-01-06	Mokslinių rizikos vertinimų, mokslinių nuomonių skaičius	35	30	86 %
P-04-02-02-01-07	Žmonių grupinių susirgimų (protrūkių), kilusių dėl nesaugaus maisto, skaičius	19	8	158 %
P-04-02-02-01-08	Ištirtų maisto mėginių skaičius	8 000	9 845	123 %
P-04-02-02-01-09	Suorganizuotų susitikimų su maisto tvarkytojais skaičius	56	63	113 %
P-04-02-02-01-10	Tarnyboje sukurta maisto papildų notifikavimo sistema (vnt.)	1	1	100 %
P-04-02-02-01-11	Internetinės prekybos maisto papildais patikrinimų skaičius	10	55	550 %
P-04-02-02-01-012	Parengtų informacinių pranešimų, leidinių apie maisto papildus skaičius (vnt.)	6	22	367 %
<i>3 tikslas. Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvą (tuo pačiu ir į Europos Bendriją), taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos VMVT kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nekeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai</i>				
R-04-02-03-01	Į Lietuvą ir Europos Bendriją importuojamų VMVT kontroliuojamų maisto prekių siuntų, neatitinkančių teisės aktų reikalavimų, dalis (proc.) bendrame importuotų siuntų skaičiuje	0,4	0,4	100 %
<i>3 tikslo 1 uždavinys. Teikiant metodinę pagalbą ir vykdant efektyvią pasienio veterinarinę kontrolę, apsaugoti Lietuvos ir ES teritoriją nuo nesaugaus maisto, pašarų, gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir užtikrinti transportuojamų gyvūnų gerovės kontrolę</i>				
P-04-02-03-01-01	Patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	7 750	12 124	156 %

P-04-02-03-01-02	Patikrintų tranzitu vežamų gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	55 000	67 433	123 %
P-04-02-03-01-03	Tranzitu vežamų gyvūninių produktų, kurie laikinai saugomi muitinės sandėliuose, patikrinimų skaičius	9 800	1757	18 %
P-04-02-03-01-04	Uždraustų importuoti VMVT kontroliuojamų negyvūninių, gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	28	54	193 %
P-04-02-03-01-05	Gautų naujų leidimų eksportuoti į trečiąsias šalis	2	4	200 %
<i>4 tikslas. Užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės nustatymą pagal pateiktus asmenų prašymus</i>				
R-04-02-04-01	Per metus įdiegtų ir akredituotų tyrimų metodų dalis (proc.) bendrame tyrimų metodų skaičiuje	0.5	22.5	4 500 %
<i>4 tikslo 1 uždavinys. Užtikrinti tinkamą mėginių laboratorinį ištyrimą bei įvertinti laboratorinių tyrimų rezultatus teisės aktų nustatyta tvarka</i>				
P-04-02-04-01-01	Asmenų pateikti gyvūnų mėginių laboratoriniai tyrimai	115 000	96 085	84 %
P-04-02-04-01-02	Asmenų pateikti mėginiai ištirti laboratorijoje dėl nepageidaujamų medžiagų pašaruose	8100	12 316	152 %
P-04-02-04-01-03	Asmenų pateikti maisto produktų laboratoriniai tyrimai asmenų prašymus skaičius	130 000	318 382	245%
P-04-02-04-01-04	Naujai įdiegtų ir akredituotų laboratorinių tyrimo metodų skaičius	14	76	543 %
<i>5 tikslas. Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas</i>				
R-04-02-05-01	Nacionalinių lėšų, skirtų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų iš ES lėšų, kontrolei, susigrąžinimo procento didėjimas	41	41	100 %
<i>5 tikslo 1 uždavinys. Vykdyti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, finansuojamų ES ir bendrojo finansavimo lėšomis, stebėsenos ir kontrolės programas Lietuvoje</i>				
P-04-02-05-01-01	Parengtų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų ES lėšomis, kontrolės programų skaičius	4	5	125 %
<i>6 tikslas. Užtikrinti VMVT veiklos efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo jos vykdoma valstybine kontrole ir veikla</i>				
R-04-02-06-01	Socialinių partnerių, visuomenės ir verslo subjektų pasitikėjimo VMVT veikla didėjimas (proc.)	82	81	99 %
R-04-02-06-02	Ūkio subjektų, priskirtų mažai rizikai,	81	69	85 %

	skaičiaus augimas (proc.)			
<i>6 tikslo 1 uždavinys. Taikant modernias administravimo ir kokybės valdymo priemones, vykdyti efektyvų ir centralizuotą valstybinės kontrolės organizavimą visoje šalyje</i>				
P-04-02-06-01-01	Parengtų informacinių leidinių skaičius, paskelbtos ir išplatintos VMVT interneto svetainėje informacijos skaičius	350	455	130 %
P-04-02-06-01-02	Lietuvos pozicijų dėl teisės aktų ar jų keitimo, suderintų su VMVT socialiniais partneriais ir pateiktų ES, skaičius	21	25	119 %
P-04-02-06-01-03	Kvalifikaciją keliančių VMVT specialistų skaičius	1000	1893	189 %
P-04-02-06-01-04	Dalyvauti VMVT reguliavimo sričiai priskirtų prioritetinių ES institucijų darbo organų posėdžiuose, organų posėdžiuose, vnt.	150	152	101 %
P-04-02-06-01-05	Parengtų ir atnaujintų teisės aktų, susijusių su valstybinės kontrolės tobulinimu, skaičius (vnt.)	16	17	106 %
P-04-02-06-01-06	Parengtų geros praktikos vadovų, skirtų smulkiems ir vidutiniams ūkiams, skaičius (vnt.)	1	1	100 %

Paaiškinimai dėl nepasiektų arba viršytų vertinimo kriterijų reikšmių:

Užtikrinant gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę, buvo siekiama įvykdyti šiuos rodiklius:

R-04-02-01-01 – galvijų bandų sveikatingumo didėjimas (bandų, kurios siekia gauti bandų, neapimtų galvijų tuberkuliozės, leukozės ir bruceliozės, statusą), (proc.). Galvijų bandų, dalyvaujančių šalies sveikos bandos statuso programoje skaičius sudaro 97 % – šio rezultato užtenka išlaikyti šalies, oficialiai neapimtos enzootine galvijų leukoze ir brucelioze, statusą. Dar laukiama Europos Komisijos patvirtinimo dėl šalies, laisvos nuo galvijų tuberkuliozės, statuso.

R-04-02-01-07 - kiaulių laikymo vietų dalis, kuriose tinkamai įgyvendinamos biosaugos priemonės (proc.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta dėl sugriežtintos kontrolės mažuose ūkiuose, kuriuose randama pažeidimų ir kurie iš esmės neturi fizinių ir finansinių resursų šiems reikalavimas įgyvendinti.

P-04-02-01-01-01 – ūkio subjektų patikrinimų dėl gyvūnų gerovės, sveikatingumo, ženklinimo ir identifikavimo skaičius. Planuota vertinimo reikšmė nepasiekta, nes koncentravus institucijos pajėgumus AKM kontrolei ir stebėsenai, buvo perskirstyti prioritetai ir šioje srityje patikrinimų atlikta mažiau.

P-04-02-01-01-02 – pašarų tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes per metus sumažėjo pašarų ūkio subjektų skaičius, tačiau jie nepranešė apie veiklos nutraukimą teritorinėms VMVT, todėl tik patikrinimo metu buvo nustatoma, kad ūkio subjektas veiklos nebevykdo.

P-04-02-01-01-03 – ištirtų pašarų mėginių skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta dėl sumažėjusio pašarų ūkio subjektų skaičiaus.

P-04-02-01-01-04 – veterinarinių vaistų ir biocidų gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių, naudojimo, gyvūnams gydyti ir užkrečiamųjų gyvūnų ligų profilaktikai gyvūnų laikymo vietose, patikrinimų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes buvo atlikta tikslinių patikrinimų ir organizuotas reidas dėl veterinarinių vaistų kontrolės visose grandyse, po kurio teritorinės VMVT turėjo atlikti pakartotinius patikrinimus ir taikyti poveikio priemones.

P-04-02-01-01-05- paimtų mėginių dėl pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes buvo imama daugiau mėginių dėl afrikinio kiaulių maro.

P-04-02-01-01-06 – pasiutligės atvejų skaičius. Pasiekta geresnė nei planuota vertinimo kriterijaus reikšmė. 2014 m. nenustatyta nei vieno pasiutligės atvejo. Tikslų kriterijaus reikšmės planavimą įtakoja ir išoriniai veiksniai, pavyzdžiui, vakcinacijos nuo pasiutligės priemonių įgyvendinimas ir efektyvumas kaimyninėse valstybėse.

P-04-02-01-01-07 – suorganizuotų renginių ir mokymų, skirtų ūkiniams gyvūnų laikytojams ir privatiems veterinariniams gydytojams, skaičius (vnt.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta iš dalies. Poreikis organizuoti numatytą mokymų ir renginių skaičių sumažėjo, nes dėl AKM protrūkių VMVT teritorinių VMVT padaliniai atliko daugiau fizinių patikrinimų gyvulių laikymo vietose, tuo pačiu teikdami konsultacijas ir metodines rekomendacijas tiesiogiai.

P-04-02-01-01-08 - Lietuvos teritorija apsaugota nuo ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų (proc.) Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes Lietuvoje per 2014 m. patvirtinti 45 afrikinio kiaulių maro (AKM) atvejai laukinėje faunoje ir 6 – kiaulių ūkiuose. Todėl Lietuvos teritorija nebuvo 100 % apsaugota nuo ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, nurodytų Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos A grupės ligų sąrašė. Kitų labai pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų nebuvo nustatyta.

Užtikrinant vartotojų interesų, susijusių su maisto sauga ir kokybe visais maisto tvarkymo etapais, įskaitant kovą su maisto klastotėmis, nelegalia prekyba, apsaugą, buvo siekiama įvykdyti šiuos rodiklius:

R-04-02-02-01 – maisto produktų ženklavimo pažeidimai, atsižvelgiant į bendrą patikrinimų skaičių, (proc.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta ir ženklavimo reikalavimų pažeidimų nustatyta mažiau nei planuota dėl intensyvios konsultacinės veiklos – verslo konsultacijų skaičius išaugo 33 %.

R-04-02-02-02 – mėginių, neatitikusių maisto produktų saugos ir kokybės reikalavimų, proc. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes prognozuotas maisto produktų saugos ir kokybės

lygio augimas viršytas. Tai siejama su aktyvėjančiais vartotojais ir valstybinės maisto kontrolės bei vartotojų orientavimąsi į aukštesnės kokybės maisto ir maitinimosi kultūros populiarinimą.

R-04-02-02-03- skerdžiamų gyvūnų higienos proceso kontrolės nepatenkinamų rezultatų (proc.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes siekiant užtikrinti atitiktį skerdenų ir šviežios mėsos higienos reikalavimams bei papildomas garantijas įgyvendinant importuojančių šalių reikalavimus, skerdyklose įdiegtos skerdimo higienos užtikrinimo programos, darbuotojų darbo higienos mokymai, dviguba vizualinė skerdenų užteršimo kontrolė sąlygojo ženklų skerdžiamų gyvūnų higienos proceso kontrolės lygio pagerėjimą.

R-04-02-02-04 - didžiausius balus pagal vertinimo sistemą gavusių viešojo maitinimo įmonių procentas (iš patikrintų) (proc.) Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes pradėjusi veikti viešojo maitinimo įmonių atitikties higienos reikalavimams vertinimo sistema ir jos rezultatų viešinimas paskatino tam tikrą konkurenciją ir savireguliaciją tarp maisto tvarkymo subjektų. Tikėdamiesi būti įvertinti ir besilygiuodami į konkurentus maisto tvarkymo subjektai tikslingai siekė gauti geriausią įvertinimą balais, organizavo gamybinio inventoriaus atnaujinimą, remontą ir pan. Tai patvirtina sumažėjęs patikrinimų, kurių metu nustatomi bendri higienos bei savikontrolės pažeidimai, skaičius.

R-04-02-02-05 - patikrintų maisto papildų tvarkymo subjektų dalis, tinkamai įgyvendinanti teisės aktų reikalavimus (proc.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes papildomai buvo tikrinta nuotolinė prekyba maisto papildais. Tai rizikingiausias šio kontrolės sektoriaus segmentas ir daugiausia pažeidimų (ypač ženklavimo) nustatoma šių patikrinimų metu.

P-04-02-02-01-02 – sprendimų dėl nesaugaus maisto, produktų sustabdymo ir uždraudimo tiekti į Lietuvos rinką skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes buvo nustatyta daugiau atvejų dėl produktų sustabdymo ir uždraudimo tiekti į rinką.

P-04-02-02-01-03 – nustatytų reklamos įstatymo ir ženklavimo pažeidimų (vartotojų klaidinimo) atvejų skaičius. Planuotas vertinimo kriterijus viršytas, nes 2014 m. ypatingai didelis dėmesys buvo skirtas konsultavimui ženklavimo klausimais, taip pat organizuota virš 20 mokymų, skirtų verslo atstovams maisto ženklavimo klausimais.

P-04-02-02-01-04 – pagrįstų vartotojų skundų dėl maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė laikytina pasiekta, nes numatytas pasitvirtinusių skundų skaičiaus svyravimas neviršija numatyto rodiklių tolerancijos ribų.

P-04-02-02-01-05 – tarnybos bendruoju telefonu pateiktų konsultacijų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes aktyviai populiarinta VMVT konsultavimo linija, taip pat peržiūrėta atsakymų pateikimo principai, pagal galimybes sutrumpinant atsakymo el.paštu pateikimo terminą.

P-04-02-02-01-06 – mokslinių rizikos vertinimų, mokslinių nuomonių skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta iš dalies, kadangi buvo atlikti didesnės apimties (platesni) rizikos vertinimai/nuomonės, kurie pareikalavo daugiau laiko bei žmogiškųjų išteklių sąnaudų.

P-04-02-02-01-07 – žmonių grupinių susirgimų (protrūkių), kilusių dėl nesaugaus maisto skaičius. Pasiiekta didesnė nei planuota vertinimo kriterijaus reikšmė, nes užfiksuota mažiau protrūkių. Tai sietina su augančiu vartotojų ir ūkio subjektų sąmoningumu ir atsakomybe, bei aktyviu neigiamų pavyzdžių ir atvejų viešinimu.

P-04-02-02-01-08 – ištirtų maisto mėginių skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes tirta daugiau maisto mėginių. Tiriamų maisto mėginių keikis išaugo dėl metų eigoje kilusių tikslinių tyrimų poreikio – pavyzdžiui AKM viruso nustatymo maisto produktuose ir pan.

P-04-02-02-01-09 – suorganizuotų susitikimų su maisto tvarkovais skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, stengiantis patenkinti išaugusį ūkio subjektų susidomėjimą ir aktyvumą, domintis pasikeitusiais ženklinimo reikalavimais.

P-04-02-02-01-11 – internetinės prekybos maisto papildais patikrinimų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes buvo tiriama ir neplanuoti metų pradžioje vartotojų pateikti skundai dėl nekokybiškų maisto papildų prekybos internetu.

P-04-02-02-01-012 – parengtų informacinių pranešimų, leidinių apie maisto papildus skaičius (vnt.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta įvertinus, kad VMVT kontrolės duomenimis maisto papildų ženklinimo pažeidimai yra dažniausiai pasitaikantys ir dėl jų nukenčia suklaidinti vartotojai, todėl vykdytas aktyvesnis informacijos apie nustatytus pažeidimus viešinimas.

Užtikrinant, kad importuojamos į Lietuvos Respubliką tuo pačiu ir į Europos Bendriją, taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos Tarybos kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nesukeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai, buvo siekiama įvykdyti šiuos rodiklius:

P-04-02-03-01-01 patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta dėl to, kad per Lietuvos pasienio veterinarijos postus importuota daugiau krovinių, skirtų kitoms ES valstybėms narėms.

P-04-02-03-01-02 – patikrintų tranzitu vežamų gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes padaugėjo tranzitu vežamų siuntų iš Kaliningrado srities į Rusijos Federaciją.

P-04-02-03-01-03 – tranzitu vežamų gyvūninių produktų, kurie laikinai saugomi muitinės sandėliuose, patikrinimų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta dėl to, kad padidėjo VMVT kontroliuojamų prekių krova Klaipėdos uoste.

P-04-02-03-01-04 – uždraustų importuoti VMVT kontroliuojamų negyvūninių, gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes patikrinimų metu buvo nustatyti reikalavimų pažeidimai.

P-04-02-03-01-05 - gautų naujų leidimų eksportuoti į trečiąsias šalis. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes dėl Rusijos įvesto eksporto embargo, didesni fiziniai ir finansiniai

resurasi buvo skirti naujų eksporto rinkų paieškoms, bei spartesniams veterinarijos sertifikatų suderinimui.

Užtikrinant gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės, bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės nustatymą, pagal pateiktus asmenų prašymus, buvo siekiama įvykdyti šiuos rodiklius:

R-04-02-04-01 – per metus įdiegtų ir akredituotų tyrimų metodų dalis (proc.), bendrame tyrimų metodų skaičiuje. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, kadangi akredituota žymiai daugiau naujų metodų. Tai susiję su išaugusiais klientų poreikiais, bei VMVT perimtų naujų funkcijų tinkamu vykdymu.

P-04-02-04-01-01 – asmenų pateikti gyvūnų mėginių laboratoriniai tyrimai. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta, kadangi vežėjams, kurie eksportuoja galvijus į kitas šalis, nebetaikoma griežta kontrolė, nebereikia atlikti savikontrolės tyrimų, tai labai sumažino planuotų tyrimų skaičių.

P-04-02-04-01-02 – asmenų pateikti mėginiai ištirti laboratorijoje dėl nepageidaujamų medžiagų pašaruose. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta; tam įtakos turėjo griežti reikalavimai eksportui į Rusiją bei Baltarusiją, nes pašarų eksportas į šias valstybes nėra sustabdytas. Taip pat vis didesnis dėmesys skiriamas pašarų kokybei.

P-04-02-04-01-03 – asmenų pateikti maisto produktų laboratoriniai tyrimai. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, dėl padidėjusio savikontrolės tyrimų skaičiaus, tokį padidėjimą įtakoja griežti reikalavimai eksportui į Rusiją. Taip pat išaugo energinės vertės nustatymo tyrimų, verslui ruošiantis įsigaliosiančiam reikalavimui privalomai ženklinti visus produktus, nurodant jų energetinę vertę.

P-04-02-04-01-04 – naujai įdiegtų ir akredituotų laboratorinių tyrimo metodų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė žymiai viršyta, kadangi akredituota 76 tyrimų metodai. Tai sąlygojo tokie veiksniai kaip misijų rekomendacijos, poreikis rinktis jautresnius ir specifiškesnius metodus, oficialios valstybinės kontrolės vykdymas, užsakovų poreikių tenkinimas. Instituto Vilniaus laboratorija bei Kauno ir Klaipėdos teritoriniai skyriai akreditacijai pateikė 34 naujus arba modifikuotus metodus. 2013 m. sausio 15 dieną įsteigtas Instituto Telšių teritorinis skyrius akreditacijai pateikė 7 naujus ir 35 suspenduotus metodus.

Užtikrinant efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas, buvo siekiama įvykdyti šiuos rodiklius:

P-04-02-05-01-01 – gyvūnų užkrečiamųjų ligų (bendrai finansuojamų ES lėšomis) kontrolės programų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes buvo planuojamas 4 programų vykdymas, o vykdomos 5 gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamos iš ES lėšų: paukščių gripas, mėlynojo liežuvio liga, užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos, pasiutligė, afrikinis kiaulių maras.

Užtikrinant VMVT veiklos efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo VMVT vykdoma valstybine kontrole ir veikla, buvo įgyvendinami šie rodikliai:

R-04-02-06-02 – ūkio subjektų, priskirtų mažai rizikai, skaičiaus augimas (proc.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes dalis ankstesnių patikrinimų metu mažai rizikos grupei priskirtų ūkio subjektų, tikrinant jų veiklą rečiau nei buvo įprasta, nesugebėjo išlaikyti aukštą maisto saugos ir kokybės, bei veiklos standartų, be to dalis ūkio subjektų fizinius patikrinimus traktuoja kaip savotišką konsultaciją. Dėl šios priežasties jų rizikos grupė pakeista į aukštesnę.

P-04-02-06-01-01 – parengtų informacinių leidinių skaičius, paskelbtos ir išplatintos VMVT interneto svetainėje informacijos skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė pasiekta ir viršyta, dėl padidėjusio informacijos srauto, siekiant informuoti visuomenę buvo teikiama aktualiausia informacija, rekomendacijos vartotojams.

P-04-02-06-01-02 – Lietuvos pozicijų dėl teisės aktų ar jų keitimo, suderintų su VMVT socialiniais partneriais ir pateiktų ES, skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė nepasiekta, nes Europos Komisija vėluoja parengti ir pateikti teisės aktų projektus, todėl ir pozicijų dėl jų pateikta mažiau.

P-04-02-06-01-03 – kvalifikaciją keliančių VMVT specialistų skaičius. Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes metų eigoje iškilo poreikis organizuoti nenumatytus mokymus (dėl AKM, biosaugos reikalavimų taikymo, pagal sutartį su Nacionaline mokėjimo agentūra vykdomų patikrinimų atlikimo tvarką ir kt.) .

P-04-02-06-01-05 – parengtų ir atnaujintų teisės aktų, susijusių su valstybinės kontrolės tobulinimu, skaičius (vnt.). Planuota vertinimo kriterijaus reikšmė viršyta, nes pasikeitus epizootinei situacijai Lietuvoje dėl afrikinio kiaulių maro ir būtinų, efektyvių kontrolės priemonių priėmimo, susijusia su minėtos ligos kontrole, priimta daugiau teisės aktų ir sprendimų.

7. PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso skirta asignavimų programai (1+2)			
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos valstybės biudžetas	89 223.1	89 211.1	99.99
iš jo:			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos	4 239	4 239	100
1.2. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	8 121	8 121	100
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	8 780.1	8 779	99.99
2. Kiti šaltiniai (ES finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

III. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

VMVT, prisidėdama prie 2014 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo, siekė svarbaus rodiklio, kuris numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 13 d. nutarime Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“ „Sukurti viešą, objektyvią, pagrįstą kontrolės duomenimis viešojo maitinimo įmonių reitingavimo sistemą“.

Sukurta ir šiuo metu jau veikianti, vieša, objektyvi, pagrįsta kontrolės duomenimis viešojo maitinimo įmonių atitikties higienos reikalavimams vertinimo sistema. Viešojo maitinimo įmonės atitikties higienos reikalavimams vertinimo aprašas taikomas įmonėms, kurių išduotame Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjime nurodytos veiklos: „56.10.0. K Kavinių, užkandinių veikla“, „56.10.0. R Restoranų veikla“. Kitos viešojo maitinimo įmonės gali savanoriškai dalyvauti viešojo maitinimo įmonės atitikties higienos reikalavimams vertinime, pateikiant prašymą. Šia vertinimo sistema siekiama paskatinti verslą daugiau dėmesio skirti ir investuoti į naujas maisto gamybos ir higienos reikalavimų užtikrinimo technologijas, personalo mokymą ir bendrą vartotojų aptarnavimo kultūrą, informuoti vartotojus apie viešojo maitinimo įmonių higienos būklę. Įmonės tikrinamos pagal tuos pačius valstybinės maisto kontrolės kriterijus: iš anksto neįspėjus, pagal patvirtintus klausimynus.

Valstybinės kontrolės metu taškus ir balus skaičiuoja informacinė maisto kontrolės sistema. Įvertinimo rezultatų pretenzijos priimamos ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo atlikto patikrinimo, pretenzija pateikiama VMVT padaliniui, kuris atliko patikrinimą. Pretenziją nagrinėja VMVT padalinio viršininkas arba jo įgaliotas asmuo, išskyrus įvertinimą atlikęs pareigūnas. Įvertinimo rezultatus ir VMVT padalinio viršininko sprendimą galima skųsti VMVT administracijai.

Vertinimo sistemos nauda vartotojui: „nematomas“ virtuvės vaizdas pateiktas suteikiant balą, galima pasirinkti kavinę, restoraną pagal geriausius vertinimo sistemos balus, vartotojas turi didesnę galimybę gauti skanų ir kokybišką patiekalą.

Vertinimo sistema turi naudos verslui, nes tai - papildoma reklama, sąžiningo verslo skatinimas, didesnis vartotojų pasitikėjimas, geri išpūdžiai apie Lietuvą turistų ir šalies svečių, pasirinkusių ir apsilankiusių gerai įvertintose viešojo maitinimo įstaigose.

Tikrinant viešojo maitinimo įmones, jos įvertinamos nuo 1 iki 5 balų (1 balas – nepatenkinama higienos būklė, 2 balai – patenkinama , 3 balai – vidutinė, 4 balai - gera , 5 balai – puiki) pagal tai kaip laikomasi higienos ir technologinių reikalavimų. Balus simbolizuoja puodeliai. Kuo jų daugiau, tuo geriau įgyvendinti reikalavimai. Įvertinta ir balai suteikti 1 951 viešojo maitinimo įmonei visoje Lietuvoje. Vertinimo rezultatai parodė, kad 4 ir 5 balais įvertintos 63 %, 3 balais - 30 %, 1 ir 2 balais - 7 % viešojo maitinimo įmonių (kavinių, užkandinių ir restoranų).

Kai įmonei skirti balai paskelbiami viešai, ne vėliau kaip per dieną gerai matomoje kavinės ar restorano vietoje turi būti priklijuojamas lipdukas, kuriame pavaizduoti puodeliai.

Toliau bus tęsiamas viešojo maitinimo įmonių atitikties higienos reikalavimams vertinimas. VMVT sieks, kad pirmojo vertinimo metu žemą balą gavusios viešojo maitinimo įmonės savo veiklą perorganizuotų taip, kad jų higienos būklė kito patikrinimo ir vertinimo metu būtų įvertinta gerai (4 balais) arba puikiai (5 balais).

IV. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAJ

1. Plėsti gyvūninės kilmės maisto produktų eksportą į trečiąsias šalis

Svarbiausi darbai:

1.1. Vykdyti derybas su trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis, siekiant suderinti veterinarinius sanitarinius reikalavimus, keliamus eksportuojamiems Lietuvos Respublikoje pagamintiems maisto produktams (2015 m. I–IV ketv.).

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 1 prioriteto įgyvendinimas	Siektina reikšmė
1. Šalių, su kuriomis einamaisiais metais suderinti veterinariniai sanitariniai sertifikatai dėl gyvūninio maisto produktų eksporto, skaičius (vnt.)	4
2. Šalių, su kuriomis tęsiamos veterinarinių sanitarinių reikalavimų gyvūninio maisto produktų eksportui derinimo procedūros, skaičius (vnt.)	36

2. Pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų prevencija ir kontrolė, bei židinių likvidavimas.

Svarbiausi darbai:

2.1. Vykdyti afrikinio kiaulių maro apsaugos ir kontrolės priemones (kiaulių registravimo ir biosaugos priemonių įgyvendinimo ūkiuose kontrolė, laboratoriniai tyrimai, visuomenės informavimas) (2015 m. I–IV ketv.).

2.2. Įgyvendinti efektyvias kitų užkrečiamųjų gyvūnų ligų stebėsenos ir prevencijos priemones (pasiruošimo ligų židinių likvidavimui pratybos, laboratoriniai tyrimai, vakcinacija ir kt.) (2015 m. I–IV ketv.).

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 2 prioriteto įgyvendinimas	Siektina reikšmė
1. Mėginių afrikinio kiaulių maro stebėsenai ir diagnostikai skaičius (vnt.)	35 000
2. Lietuvos teritorija apsaugota nuo ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų (proc.)	100
3. Europos Komisijos patvirtinimas dėl šalies laisvos nuo galvijų tuberkuliozės statuso (vnt.)	1

3. Maisto produktų ženklavimo kontrolė.

Svarbiausi darbai:

3.1. Vykdyti tikslią kainų perskaičiavimo ir dviejų kainų nurodymo, įvedus eurą, kontrolę prekybos ir viešojo maitinimo subjektuose (2015 m. I–II ketv.).

3.2. Įvertinti ar informacija, pateikiama ant maisto produktų pakuočių, atitinka nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliosiančias maisto produktų ženklavimo nuostatas (2015 m. I–IV ketv.).

3.3. Atlikti analizę ir identifikuoti tikslines, rizikingiausias maisto produktų grupes galimam maisto klastojimo ir faktinės maisto produktų sudėties įvertinimui (2015 m. I ketv.).

3.4. Pagal tikslią mėginių atrinkimo planą, sudarytą vadovaujantis atlikta analize, atrinkti numatytų maisto produktų grupių mėginius (2015 m. II–IV ketv.).

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 3 prioriteto įgyvendinimas	Siektina reikšmė
1. Nacionaliniame euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių plane numatytų patikrinimų skaičius (vnt.)	9 136
2. Patikrinimų, kurių metu nustatyta, kad informacija, pateikiama ant maisto produktų pakuočių, atitinka teisės aktų reikalavimus, dalis (proc.)	80
3. Maisto tvarkymo įmonėse atrinktų maisto produktų mėginių skaičius jų sudėčiai nustatyti (vnt.)	90

4. Vidinių veiklos procedūrų, nustatančių ūkio subjektų priežiūros principus, efektyvumo įvertinimas.

Svarbiausi darbai:

1.1. Atlikti nustatytų valstybinės kontrolės rezultatų kriterijų analizę ir suskirstyti juos į efektyvumo ir rezultatyvumo kriterijų rinkinius (2015 m. I–II ketv.).

1.2. Sukurti centralizuotą valstybinės kontrolės efektyvumo ir rezultatyvumo kriterijų stebėsenos ir vertinimo sistemą (2015 m. III–IV ketv.).

1.3. Akredituoti į akreditavimo sertifikatą neįtrauktus valstybinės kontrolės sektorius (2015 m. I–IV ketv.).

Rodikliai, pagal kuriuos vertinamas 4 prioriteto įgyvendinimas	Siektina reikšmė
1. Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės efektyvumo vertinimų (verifikavimo procedūrų) skaičius (vnt.)	25
2. Į kokybės vadybos sistemos akreditavimo pažymėjimą įtrauktų valstybinės kontrolės sektorių dalis, nuo bendro Tarnybos kompetencijai priskirtų valstybinės kontrolės sektorių kiekio (proc.)	48

Direktorius

Jonas Milius